

Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου

Σχολή Οικονομικών Επιστημών και Διοίκησης

Χρηματοοικονομικά και Τραπεζικά

Μεταπτυχιακή Διατριβή

**Η Πρόληψη στα μη Εξυπηρετούμενα Δάνεια ως Μέτρο
Αντιμετώπισης της οικονομικής κρίσης αντί της μετέπειτα
διαχείρισης των στη Κύπρο του σήμερα**

Θεανώ Φράγκου

**Επιβλέπων Καθηγητής
Μελίτα Χαρίτου**

Ιούνιος 2016

Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου

Σχολή Οικονομικών Επιστημών και Διοίκησης

Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών

Χρηματοοικονομικά και Τραπεζικά

Μεταπτυχιακή Διατριβή

**Η Πρόληψη στα μη Εξυπηρετούμενα Δάνεια ως Μέτρο
Αντιμετώπισης της οικονομικής κρίσης αντί της μετέπειτα
διαχείρισης των στη Κύπρο του σήμερα**

Θεανώ Φράγκου

**Επιβλέπων Καθηγητής
Μελίτα Χαρίτου**

Η παρούσα μεταπτυχιακή διατριβή υποβλήθηκε προς μερική εκπλήρωση των
απαιτήσεων για απόκτηση μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών
στ... ..
από τη Σχολή
του Ανοικτού Πανεπιστημίου Κύπρου.

ΛΕΥΚΗ ΣΕΛΙΔΑ

Περίληψη

Η οικονομικής κρίση της Κύπρου που χρονικά ακολούθησε την οικονομική κρίση της Αμερικής και κυρίως της Ευρώπης του Νότου , οδηγήθηκε σε αυτή , από ενδογενείς και εξωγενείς παράγοντες.

Η έλλειψη κεφαλαιακής επάρκειας και ρευστότητας στο τραπεζικό σύστημα και το αδύναμο Κυπριακό κράτος να τις στηρίξει λόγω του ογκώδους δημόσιου χρέους που παρουσίαζε οδήγησε την χώρα σε μνημόνιο με την Τρόικα.

Η στήριξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Τρόικας, οι τροποποιήσεις στην υφιστάμενη νομοθεσία, η ψήφιση νέας νομοθεσίας, η υιοθέτηση της Βασιλείας III και οι μεταρρυθμίσεις που έγιναν και προγραμματίζονται να υλοποιηθούν με βάση το πλάνο της κυβέρνησης θα βοηθήσουν στην αντιμετώπιση της οικονομικής κρίσης που εστιάζετε κυρίως στον υπερδανεισμένο ιδιωτικό τομέα που αφορά τόσο ιδιώτες όσο και επιχειρήσεις όταν ο τρόπος με τον οποίον τα δάνεια αυτά χορηγούνταν βασιζόταν στην εξασφάλιση αντί στην ικανότητα αποπληρωμής. Αυτή είναι και η κυρίως αιτία που η αντιμετώπιση των μη εξυπηρετούμενων δανείων δεν είναι εύκολο επίτευγμα και είναι η σημαντικότερη πρόκληση του κράτους και του χρηματοπιστωτικού συστήματος προς υλοποίηση σήμερα.

Εν κατακλείδι το κράτος αποφασίστηκε ότι πρέπει να μεταρρυθμίσει το παλαιωμένο νομικό πλαίσιο και οι αλλαγές που απαιτούνται θα πρέπει να παρθούν άμεσα για να λειτουργήσει σωστά στο νέο παγκοσμιοποιημένο χάρτη σαν σύγχρονο κράτος.

Summary

A one-page summary of the goal, the methods followed, and the results of the M.A. dissertation, as these appear in the text of the M.A. dissertation that follows. The summary in English should be an accurate translation of the summary provided in Greek in the previous page.

Ευχαριστίες

Ευχαριστώ και αφιερώνω την μελέτη αυτή στον σύζυγο μου Δρ. Φίλιππο Φράγκο για την αμέριστη συμπαράσταση και μεγαλοσύνη που τον χαρακτηρίζει, την καθοδήγηση, υπομονή και επιμονή που επέδειξε κατά την διάρκεια των τελευταίων πέντε ακαδημαϊκών χρόνων.

Περιεχόμενα

1. Κεφάλαιο 1 – Εισαγωγή

- 1.1. Πως προκλήθηκε η κρίση και γιατί εξαπλώθηκε;.....
- 1.2 Οι ανεπάρκειες του συστήματος οικονομικής διακυβέρνησης της ΕΕ και η εξαπλώση της κρίσης.....
- 1.3 Αντιμετώπιση της χρηματοπιστωτικής κρίσης στις χώρες που αντιμετώπισαν δυσκολίες
- 1.4 Μέτρα πρόληψης της κρίσης στη ΕΕ και στην Κύπρο
- 1.5 Εικόνα και η κατάσταση των Κυπριακών Τραπεζικών και Συνεργατικών Ιδρυμάτων που λάμβαναν χρόνο μέχρι την διάλυση του τραπεζικού συστήματος τον Μάρτιο του 2013.....
- 1.6 Ορισμός της έννοιας των μη εξυπηρετούμενων δανείων.....

2. Κεφάλαιο 2 ΝΟΜΟΘΕΣΙΕΣ ΚΑΙ Ο ΘΕΣΜΟΣ ΤΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ

- 2.1 Ο Περί Εταιρειών (τροποποιητικός νόμος) για το Διορισμό Εξεταστή εταιρείας.....
- 2.2 Ο Περί Εταιρειών (τροποποιητικός νόμος) στη νομοθεσία για εκκαθαρίσεις εταιρειών
- 2.4 Περί Αφερεγγυότητας Φυσικών Προσώπων (προσωπικά σχέδια αποπληρωμής και διάταγμα απαλλαγής οφειλών νόμος 65 (Ι)2015.....
- 2.5 Περί ελευθεροποίησης επιτοκίων νόμος.....
- 2.6 Ο Περί συμβούλων αφερεγγυότητας νόμος 64(Ι)2015.....
- 2.7 Ο περί μεταβιβάσεως και Υποθηκεύσεως Ακινήτων (τροποποιητικός νόμος).....
- 2.8 Περί Προστασίας ορισμένης κατηγορίας εγγυητών νόμος.....
- 2.9 Ο θεσμός του εσωτερικού ελεγκτή.....

Κεφάλαιο 3 - Όραμα του κράτους και Στρατηγικές επιδιώξεις του

- 3.1 Μακροοικονομική σταθερότητα.....
- ο 3.2 Χρηματοοικονομική σταθερότητα.....
- ο 3.3 Διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις.....
- 3.4 Αξιοποίηση πηγών ρευστότητας για την οικονομία και προώθηση των επενδύσεων.....

Κεφάλαιο 4 - Η ΒΑΣΙΛΕΙΑ ΙΙΙ

- 4.1 Αναγκαιότητα της υιοθέτησης της « ΒΑΣΙΛΕΙΑ ΙΙΙ » και η προέλευση της μέσα από πολλές αιτίες και δικαιολογητικές βάσεις

4.2 Τα αίτια της πρόσφατης διεθνούς χρηματοπιστωτικής κρίσης και οι λόγοι αναθεώρησης του εποπτικού πλαισίου

4.3 Συνεπακόλουθα της κρίσης και οι ενέργειες ως επακόλουθο της κρίσης από την Επιτροπή της Βασιλείας

4.4 Κατηγορίες όπου τοποθετούνται οι μεταρρυθμίσεις

4.5 Κύρια στοιχεία των βασικών ιδίων κεφαλαίων

4.6 Πρόσθετα στοιχεία των βασικών ιδίων κεφαλαίων

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 Επίλογος - Συμπέρασμα

Τράπεζες νέος τρόπος λειτουργίας χορήγησης δανείων και χρηματοδότησης της οικονομίας

1	Τίτλος Κεφαλαίου	1
1.1	Τίτλος Ενότητας	1
1.1.1	Τίτλος Υποενότητας	2
2	Τίτλος Κεφαλαίου	
2.1	Τίτλος Ενότητας	
2.1.1	Τίτλος Υποενότητας	
3	Τίτλος Κεφαλαίου	
3.1	Τίτλος Ενότητας	
3.1.1	Τίτλος Υποενότητας	

.

.

.

Παραρτήματα	
A	Τίτλος Παραρτήματος
A.1	Τίτλος Ενότητας
A.1.1	Τίτλος Υποενότητας
B	Τίτλος Παραρτήματος
B.1	Τίτλος Ενότητας
B.1.1	Τίτλος Υποενότητας
Βιβλιογραφία	

Κεφάλαιο 1

Εισαγωγή

1.1 Πως προκλήθηκε η κρίση και γιατί εξαπλώθηκε;

Αρχικά η κρίση χρέους στην Ευρώπη ξεκίνησε από τον τραπεζικό τομέα στην Αμερική. Οι υπερχρεωμένοι Αμερικανοί ιδιοκτήτες κατοικιών αδυνατούσαν να αποπληρώσουν τα ενυπόθηκα δάνεια τους στις Τράπεζες και οι τράπεζες από όλον το κόσμο που είχαν επενδύσεις συνδεδεμένες με αυτά τα ενυπόθηκα δάνεια άρχισαν να χάνουν χρήματα.

Η Lehman Brothers, 4^η μεγαλύτερη επενδυτική τράπεζα της Αμερικής κατέρρευσε υπό το βάρος των κακών επενδύσεων προκαλώντας ένα τεράστιο σύννεφο ανυσυχίας στους συναλλασσόμενους με αυτή.

Ο φόβος ότι περισσότερες τράπεζες θα μπορούσαν να χρεοκοπήσουν ώθησε τους επενδυτές να λάβουν προφυλάξεις. Οι Τράπεζες σταμάτησαν να δανείζουν η μια την άλλη με κίνδυνο να απειλείται η βιωσιμότητα των τραπεζών.

Οι Ευρωπαϊκές τράπεζες που είχαν επενδύσει σε μεγάλο βαθμό στην αμερικανική αγορά ενυπόθηκων δανείων ήταν δέκτες ισχυρού πλήγματος. Την κατάρρευση των τραπεζών στην Γερμανία, Γαλλία, Ηνωμένο Βασίλειο, Ιρλανδία Δανία, Κάτω Χώρες και Βέλγιο απότρεψαν οι κυβερνήσεις με κίνδυνο να καταρρεύσουν οι ίδιες. Το 2009 με το φόβο ότι ορισμένα κράτη δεν θα μπορούσαν να διασώσουν τις τράπεζες οι αγορές ανησύχησαν και η Ευρώπη βυθιζόταν στην κρίση.

Οι επενδυτές άρχισαν να εξετάζουν με μεγαλύτερη προσοχή τα οικονομικά των κρατών. Η Ελλάδα ήταν μια χώρα με μεγάλο δημοσιονομικό χρέος και χρέη διπλάσια του μεγέθους της οικονομίας της με σοβαρή αδυναμία να στηρίξει τον τραπεζικό της τομέα. Κάτω από την άμεση απειλή της πτώχευσης τραπεζών η κατάσταση στα δημόσια οικονομικά έσυρε την προσοχή όλων. Τα κράτη ενώ συνήθιζαν να δανείζονται από τις αγορές για να χρηματοδοτούν τα χρέη τους και να ανταποκρίνονται στο προϋπολογισμό τους διαπίστωσαν ότι οι αγορές ήταν λιγότερο πρόθυμες να τους δανείζουν.

Τελικά η τραπεζική κρίση οδήγησε σε κρίση δημόσιου χρέους.

Ένας από τους λόγους εξάρτησης ορισμένων κυβερνήσεων από το χρέος ήταν η ανταγωνιστικότητα των οικονομιών τους η οποία εξασθενούσε συγκριτικά με τις άλλες χώρες που προσαρμοζόντουσαν σε νέες μεταρρυθμίσεις.

Σε ορισμένες χώρες οι κυβερνήσεις επέτρεψαν οι τιμές των ακινήτων να ανεβούν στα ύψη μαζί με άλλες μη υγιείς οικονομικές ανισορροπίες. Επίσης, ορισμένες κυβερνήσεις δεν είχαν λάβει σοβαρά τους κανόνες λειτουργίας ενός ενιαίου νομίσματος στα πλαίσια μιας ενιαίας νομισματικής πολιτικής.

Σε ορισμένες χώρες η χρηματοπιστωτική αστάθεια παρεμπόδιζε την οικονομική ανάπτυξη με αποτέλεσμα την μείωση των φορολογικών εσόδων και την αύξηση του δημόσιου χρέους, ακολούθως αυξήθηκε ο κρατικός δανεισμός συμβάλλοντας σε χρηματοπιστωτική αστάθεια.

Η γενικότερη κατάσταση δημιούργησε έλλειψη εμπιστοσύνης στο θεσμικό πλαίσιο της οικονομικής και νομισματικής ένωσης του ευρώ και μεγάλες διαπιστώσεις σε τρωτά σημεία που δεν δινόταν η σωστή προσέγγιση μέχρι πρότινος. (Ευρωπαϊκή Επιτροπή/Οικονομικές και Χρηματοδοτικές Υποθέσεις/Πως προκλήθηκε η κρίση/ 9.4.2014)

1.2 Οι ανεπάρκειες του συστήματος οικονομικής διακυβέρνησης της ΕΕ και η εξάπλωση της κρίσης:

Έμφαση στα ελλείμματα

Η παρακολούθηση των δημοσίων οικονομικών έδινε υπερβολική έμφαση στο δημοσιονομικό έλλειμμα αντί το δημόσιο χρέος. Λόγω του ότι το δημόσιο χρέος αναχρηματοδοτήσω από τις αγορές με σχετική ευκολία μέχρι πρότινος, 2009, οδήγησε τα κράτη σε τεράστια δάνεια που δεν βοήθησαν την κατάσταση ακόμα και στις περιπτώσεις που υπήρχαν χώρες με δημοσιονομικά πλεονάσματα και το ετήσιο έλλειμμα ήταν σε χαμηλά επίπεδα.

Έλλειψη εποπτείας της ανταγωνιστικότητας και των μακροοικονομικών ανισορροπιών

Η έλλειψη εποπτείας στις οικονομίες της ΕΕ και η ραγδαία ανάπτυξη της πιστωτικής ανάπτυξης συσσωρεύσε μεγάλο ιδιωτικό χρέος και αποδυνάμωσε τους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς και την διόγκωση της αγοράς στέγης.

Στην Κύπρο μέχρι τις 21 Μαρτίου 2013, οι δύο μεγάλες κυπριακές τράπεζες ήταν η πρώην Λαϊκή Τράπεζα Δημόσια Εταιρεία ΛΤΔ και Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρεία ΛΤΔ όπου αντλούσαν την έκτακτη παροχή ρευστότητας (Emergency Liquidity Assistance, ELA) από την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου, ως δανειστής των τραπεζών σε περιόδους έσχατης ανάγκης σαν η μορφή λύσης και ο σταθεροποιητικός παράγοντας, αποτρέποντας την άτακτη χρεωκοπία του κυπριακού κράτους, χωρίς ένσταση (no objection) από το Διοικητικό Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ), επειδή εκτιμάτο από το τελευταίο ότι υπήρχε προοπτική για εφαρμογή του Προγράμματος Στήριξης.

Ο Μηχανισμός Επείγουσας Παροχής Ρευστότητας (Emergency Liquidity Assistance – ELA), είναι εργαλείο μέσω του οποίου παραχωρείται ρευστότητα στις τράπεζες έναντι ικανοποιητικών εξασφαλίσεων σε φερέγγυες και αξιόχρεες Τράπεζες.

Αξιοποιείται σε περιπτώσεις σοβαρών οικονομικών κρίσεων δεδομένου ότι οι εθνικές κεντρικές τράπεζες ως νομισματικές αρχές, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους, στην προσπάθεια της εφαρμογής της ομαλής λειτουργίας των συστημάτων πληρωμών και τη διασφάλιση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας.

Στις 21 Μαρτίου 2013, το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ ανακοίνωσε ότι, σύμφωνα και με τις προηγούμενες αποφάσεις του, θα διέκοπτε την παροχή ELA στις δύο κυπριακές τράπεζες μετά τις 25 Μαρτίου 2013, διότι δεν υπήρχαν σαφείς και δεσμευτικές

πολιτικές αποφάσεις εκ μέρους του κυπριακού κράτους για μια αρχική συμφωνία Προγράμματος Στήριξης.

Οι πιο πάνω αναφερόμενες κυπριακές τράπεζες με βάση τους μέχρι πρότινος κανόνες σε ισχύ παρέμειναν φερέγγυες μέχρι και τις 25 Μαρτίου 2013. Οι προβλέψεις για τις ζημιές των δύο τραπεζών σύμφωνα με το ακραίο σενάριο της Pimco, που αφορούν σε ορίζοντα τριών χρόνων, δεν λαμβάνονταν υπόψη για σκοπούς ισολογισμού των τραπεζών και παρά την μη κεφαλαιακή επάρκεια, οι τράπεζες αυτές δεν θεωρούνταν αφερέγγυες διότι υπήρχε η προοπτική της ανακεφαλαιοποίησης τους μέσα από το Πρόγραμμα Στήριξης. Υπενθυμίζεται ότι στο προκαταρκτικό Μνημόνιο του Νοεμβρίου 2012, υπήρχε πρόνοια για ποσό €10 δισ. για την ανακεφαλαιοποίηση των κυπριακών τραπεζών. Με αυτό το δεδομένο, οι τράπεζες θεωρούνταν φερέγγυες.

Όταν απορρίφτηκε από την Βουλή των Αντιπροσώπων η πρώτη πρόταση της συνάντησης του Eurogroup που είχε πραγματοποιηθεί στις 15 Μαρτίου 2013 η οποία αφορούσε κούρεμα καταθέσεων σε όλα τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα ενός ποσοστού επί των συνολικών καταθέσεων, που αυτό θα σήμαινε την απώλεια των τόκων δύο ετών και ως εκ τούτου δεν υπήρχε η προοπτική του Προγράμματος, μέσω του οποίου θα γινόταν η ανακεφαλαιοποίηση των δύο τραπεζών, τότε ήταν που οι τράπεζες αυτές θεωρήθηκαν αφερέγγυες.

Το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ με απόφαση του στις 21 Μαρτίου αποφάσισε τον τερματισμό παροχής ρευστότητας στις δύο κυπριακές τράπεζες μέσω του ELA μετά τις 25 Μαρτίου, με απαίτηση αποπληρωμής την 26^η Μαρτίου. Η εφαρμογή της απόφασης αυτής θα οδηγούσε στην ανεξέλεγκτη χρεωκοπία στις δύο τράπεζες λόγω της άμεσης ενεργοποίησης του Ταμείου Προστασίας Καταθέσεων, του οποίου τα κεφάλαια δεν μπορούσαν να αποπληρώσουν τις ασφαλισμένες καταθέσεις των δύο τραπεζών. Το κόστος αυτό θα μετακυλούσε στην Κυπριακή Δημοκρατία, γεγονός που θα προκαλούσε την άτακτη χρεωκοπία του κυπριακού κράτους.

(Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου, Μέσα Ενημέρωσης & Εκδόσεις, Παροχή Έκτακτης Ρευστότητας στις δύο μεγάλες κυπριακές τράπεζες, 17 Ιουνίου 2013)

Ανεπαρκής η επιβολή της τάξης

Οι θεσμικές αδυναμίες και οι εθνικές κεντρικές τράπεζες δεν επέπτευσαν και δεν μπόρεσαν να εποπτεύουν αποτελεσματικά.

Καθυστερημένη λήψη αποφάσεων

Ως σύνολο δεν ελήφθη επαρκώς υπόψη η οικονομική κατάσταση της ευρωζώνης.

Επείγουσα χρηματοδότηση

Η εκδήλωση της κρίσης βρήκε τις χώρες σε αδυναμία να στηρίξουν τις οικονομίες των χωρών τους και της Ευρωπαϊκής Ένωσης να έχει έτοιμο πλάνο αντιμετώπισης κρίσης για να στηρίξει την ΕΕ ευρύτερα.

Η Ελλάδα, σε συνέχεια η Ιρλανδία, η Πορτογαλία, η Ισπανία και η Κύπρος δεν ήταν σε θέση να δανειστούν από τις χρηματοπιστωτικές αγορές σε λογικά επιτόκια και η ΕΕ αναγκάστηκε να παρέμβει με βοήθεια στις χώρες αυτές δημιουργώντας ένα μηχανισμό επίλυσης κρίσεων, εφεδρικά ποσά που θα χρησιμοποιούνται σε περιπτώσεις εκτάκτων αναγκών για να μην επηρεάζονται η ρευστότητα και δυνατότητα αποπληρωμής των δανείων των διαφόρων κρατών. (Ευρωπαϊκή Επιτροπή/Οικονομικές και Χρηματοδοτικές Υποθέσεις/Γιατί εξαπλώθηκε η κρίση/ 9.4.2014)

1.3 Αντιμετώπιση της χρηματοπιστωτικής κρίσης στις χώρες που αντιμετώπισαν δυσκολίες

Οι μηχανισμοί χρηματοδότησης της Ευρωζώνης λειτούργησαν αρχικά μέσω του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Χρηματοοικονομικής Σταθεροποίησης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Χρηματοοικονομικής Σταθερότητας με συνολική δανειοδοτική ικανότητα 500 δις, ευρώ. Όταν η Ελλάδα δεν είχε πλέον πρόσβαση σε χρηματοδότηση από τις αγορές συγκεντρώθηκαν διμερή δάνεια από άλλες ευρωπαϊκές κυβερνήσεις μέσω της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι δυο πάνω φορείς το 2012 έχουν μετεξελιχτεί στον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας (ΕΜΣ) μέρος της στρατηγικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη διασφάλιση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας στη ζώνη του ευρώ με δανειοδοτική ικανότητα στο παρόν στάδιο τα 500 δις. Εφόσον οι χώρες μέλη αποδεχθούν τους όρους του μηχανισμού αυτού για την σταθερότητα, τον συντονισμό και την διακυβέρνηση, δηλαδή η παροχή δανειοδότησης υφίσταται υπό όρους.

Αναφέρω ότι η επείγουσα βοήθεια από τις ευρωπαϊκές κυβερνήσεις για να μην καταρρεύσουν οι τράπεζες ανέρχονται στο 1.6 τρις ευρώ, ποσό ίσο με το 13% του ετήσιου ΑΕΠ της Ευρώπης για το 2008-2011 με εμφανές τα σημάδια ότι το τραπεζικό σύστημα ήταν εύαλωτο σε κλυδωνισμούς.

ΕΛΛΑΔΑ

Ως αποτέλεσμα της παύσης των διεθνών επενδυτών να δανείζουν την Ελληνική κυβέρνηση το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ) και οι υπουργοί οικονομικών της Ευρωζώνης χορήγησαν 110 δις ευρώ στην Ελληνική Κυβέρνηση για να υλοποιήσει μεταρρυθμίσεις για την αποκατάσταση της οικονομίας. Στις 14 Μαρτίου 2012 ενέκριναν οι πιο πάνω ένα δεύτερο γύρο δανειοδότησης για την Ελλάδα 164,5δις μέσω της Ευρωπαϊκής Διευκόλυνσης Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας, ενός δανείου διάσωσης που άρχισε να λειτουργεί το 8/2010. Επίσης η Ελλάδα προχώρησε σε συμφωνία μείωσης χρέους κατά 200δις και το Νοέμβριο του 2012 συμφώνησαν με περαιτέρω μείωση του κόστους δανείων της χώρας και παράταση στην αποπληρωμή του χρέους.

ΙΡΛΑΝΔΙΑ

Από το 2010 μέχρι το 2013 το Ευρωπαϊκό ταμείο διάσωσης, το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, το Η.Β. η Σουηδία και η Δανία δάνεισαν στην Ιρλανδία 85δις ευρώ για την αποκατάσταση της οικονομίας της και των τραπεζών της με θετικούς ρυθμούς ανάπτυξης μετά τον Ιανουάριο του 2014 που εξήλθε από το μνημόνιο.

ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ

Όταν η Πορτογαλία δεν ήταν σε θέση να δανειστεί σε ψηλά επιτόκια από τις αγορές τον 5/2011 δανείστηκε από το ΔΝΤ και την ΕΕ 78 δις ευρώ για να μπορέσει να χρηματοδοτήσει το δημοσιονομικό έλλειμμα, τη μείωση του δημόσιου χρέους, την αποκατάσταση του τραπεζικού της τομέα, την χρηματοδότηση των μεταρρυθμίσεων για την τόνωση της οικονομικής ανάπτυξης.

ΙΣΠΑΝΙΑ

Λόγω της φούσκας των ακινήτων και την συσσώρευση δανείων σε δισεκατομμύρια στις τράπεζες με μη εξυπηρετούμενα δάνεια η Ισπανία πήρε βοήθεια από την Ευρωζώνη και τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας ύψους 100 δις από τον Ιούλιο του 2012 μέχρι και το Δεκέμβριο του 2013. Η Ευρωπαϊκή βοήθεια με το Διεθνές

Νομισματικό Ταμείο διασφάλισαν την χρηματοδότηση των βιώσιμων τραπεζών και τερμάτισαν με ασφάλεια την λειτουργία τραπεζών χωρίς μέλλον.

ΚΥΠΡΟΣ

Η Κύπρος ζήτησε την βοήθεια των εταίρων μετά την σοβαρή ύφεση που υπέστησαν οι Τράπεζες με την απομείωση των Ελληνικών Ομολόγων και ένα ατύχημα στον κύριο Ηλεκτροπαραγωγικό σταθμό του νησιού. Ευάλωτη στις γενικότερες χρηματοοικονομικές συνθήκες λόγω του υπέρογκου τραπεζικού συστήματος σε σχέση με το ΑΕΠ της χώρας οι κυβερνήσεις της Ευρωζώνης και το ΔΝΤ χρηματοδότησαν με 9 δις (τελικά χρησιμοποίησε τα 7 δις) τον Απρίλιο του 2012 έως το 2016 για την αναδιάρθρωση του τραπεζικού κλάδου και την αποκατάσταση των δημόσιων οικονομικών. (Ευρωπαϊκή Επιτροπή/Οικονομικές και Χρηματοδοτικές Υποθέσεις/Γιατί εξαπλώθηκε η κρίση/ 9.4.2014)

1.4 ΜΕΤΡΑ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΤΗΣ ΚΡΙΣΗΣ ΑΠΟ ΕΕ

Η Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών

Η Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών (EAT) είναι ανεξάρτητη αρχή της ΕΕ, που λογοδοτεί στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή με στόχους την εξασφάλιση αποτελεσματικού και συνεκτικού επιπέδου προληπτικής ρύθμισης και εποπτείας στο σύνολο του ευρωπαϊκού τραπεζικού τομέα. Καθήκοντα της EAT είναι η διερεύνηση και παρακολούθηση της σωστής εφαρμογής της νομοθεσίας της ΕΕ από τις εθνικές αρχές.

Μακροπρόθεσμη αντιμετώπιση από την ΕΕ και Εξασφάλιση υγιών δημόσιων οικονομικών

Υπογράφηκε νέα Δημοσιονομική Συνθήκη που ενισχύει την εμπιστοσύνη μεταξύ των κρατών η οποία περιορίζει το ετήσιο διαρθρωτικό έλλειμμα στο 0,5% του ΑΕΠ

Η Δημοσιονομικές πολιτικές και τα δημόσια οικονομικά ελέγχονται μέσω του συμφώνου σταθερότητας και ανάπτυξης και τα σχέδια κυβερνητικών προϋπολογισμών υποβάλλονται για έλεγχο στην Επιτροπή μέχρι της 15 Οκτωβρίου κάθε έτους και στις άλλες χώρες της ζώνης του Ευρώ. Τυχόν αποκλίσεις από τα συμφωνηθέντα μπορεί να οδηγήσουν σε κυρώσεις στα εν λόγω κράτη.

Θεσπίστηκαν νέα μέσα εποπτείας ώστε να διασφαλίζονται οι χώρες του ευρώ ότι προωθούν την ανάπτυξη, εξασφαλίζουν την ανταγωνιστικότητα και προωθούν την ανάπτυξη και την δημιουργία απασχόλησης.

Ακόμη η Επιτροπή διενεργεί τακτική παρακολούθηση για μακροοικονομικές ανισορροπίες σε τομείς που αφορούν το κόστος εργασίας, τις τιμές των κατοικιών και την ανεργία και αν χρειαστεί είναι υποχρεωμένη να ενεργήσει για την διόρθωση των στρεβλώσεων αυτών και τυχόν χρήση του μηχανισμού επιβολής κυρώσεων.

(Ευρωπαϊκή Επιτροπή/Οικονομικές και Χρηματοδοτικές Υποθέσεις/Γιατί εξαπλώθηκε η κρίση/ 9.4.2014)

Τραπεζική ένωση

Στα πλαίσια της τραπεζικής ένωσης της ΕΕ, από το Νοέμβριο του 2014 έχουν καθοριστεί από την άμεση εποπτεία της ΕΚΤ η Τράπεζα Κύπρου, η Ελληνική, ο Συνεργατισμός και η Russian Commercial Bank, ως οι τέσσερις συστημικές τράπεζες στο πλαίσιο του Ενιαίου Εποπτικού Μηχανισμού (ΕΕΜ). Στόχος της τραπεζικής ένωσης είναι να φέρει την αποκατάσταση των ευθυνών μεταξύ του εθνικού χρέους και των τραπεζών και να αποκατασταθεί η χρηματοπιστωτική σταθερότητα στην ΕΕ.

Τα τρία κύρια στοιχεία της τραπεζικής ένωσης είναι:

(α) Το νέο κανονιστικό πλαίσιο με κοινούς κανόνες για τις τράπεζες και στα 28 κράτη μέλη, που διασφαλίζουν ότι καταθέσεις έως €100.000 (ανά καταθέτη / ανά τράπεζα) προστατεύονται ανά πάσα στιγμή και οπουδήποτε στην ΕΕ.

(β) Η ΕΚΤ θα εποπτεύει απευθείας τις λεγόμενες σημαντικές (συστημικές) τράπεζες, δηλαδή πιστωτικά ιδρύματα που:

- διαθέτουν πάγια άνω των €30 δις
- τα πάγια τους αποτελούν τουλάχιστον το 20% του εθνικού ΑΕΠ
- έχουν σημαντικές διασυννοριακές εργασίες
- ή έχουν ζητήσει ή λάβει απευθείας οικονομική βοήθεια από τον EFSF ή τον ESM.

Οι μικρότερες τράπεζες θα εποπτεύονται από τις εθνικές εποπτικές αρχές, ωστόσο, η ΕΚΤ μπορεί ανά πάσα στιγμή να αποφασίσει να εποπτεύσει απευθείας ένα ή και περισσότερα 31 από τα συγκεκριμένα πιστωτικά ιδρύματα προκειμένου να διασφαλίσει τη συνεπή εφαρμογή των υψηλού επιπέδου κανόνων εποπτείας.

(γ) Ο Ενιαίος Μηχανισμός Εξυγίανσης, για τη λειτουργία του οποίου θα δημιουργηθεί ένα Ενιαίο Συμβούλιο Εξυγίανσης, αποτελούμενο από την ΕΚΤ, την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τις αρμόδιες εθνικές αρχές, ως μόνιμα μέλη και στη περίπτωση όταν μία τράπεζα, που αντιμετωπίζει προβλήματα πρέπει να εξυγιανθεί, η ΕΚΤ θα ειδοποιεί το Συμβούλιο, το οποίο και θα καθορίσει τα μέτρα που θα πρέπει να ληφθούν για την εξυγίανση της τράπεζας. Τα μέτρα αυτά θα πρέπει να συμβαδίζουν με το ενιαίο ευρωπαϊκό πλαίσιο για την ανάκαμψη και την εξυγίανση των τραπεζών, δηλαδή, οι μέτοχοι και οι πιστωτές της τράπεζας θα επωμιστούν αρχικά το κόστος για την εξυγίανση της τράπεζας. Εφόσον οι εισφορές από τους μετόχους και τους πιστωτές δεν είναι επαρκείς για τη χρηματοδότηση της εξυγίανσης, οι επιπλέον πόροι θα εξευρεθούν από το Ενιαίο Ταμείο Εξυγίανσης Τραπεζών, στο οποίο θα συνεισφέρουν οι ίδιες οι τράπεζες και όχι οι φορολογούμενοι.

Στόχος είναι τα επόμενα οχτώ χρόνια το Ταμείο να φθάσει τα 55 δις ευρώ. Οι μέτοχοι και πιστωτές θα δέχονται ζημιές που θα ισούνται με το 8% του παθητικού των τραπεζών, πριν την ενεργοποίηση του Ταμείου. Προβλέπεται πως ο Ενιαίος Μηχανισμός Εξυγίανσης θα είναι λειτουργικός το 2016. (Οικονομικές εξελίξεις 2015 και προοπτικές 2016-2018, Υπουργείο Οικονομικών 2015 σελ 30-31)

1.5 Εικόνα της κατάστασης των Κυπριακών Τραπεζικών και Συνεργατικών Ιδρυμάτων που λάμβαναν χώρο μέχρι την διάλυση του τραπεζικού συστήματος τον Μάρτιο του 2013.

Η ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση και, τελικά, στην Ευρωζώνη έχει διευκολύνει σημαντικά την ανάπτυξη των χρηματοοικονομικών υπηρεσιών κατά την

τελευταία δεκαετία. Η Ευρωπαϊκή ολοκλήρωσης συνέβαλε ώστε η Κύπρος να αναδυθεί ως περιφερειακό σημαντικό κέντρο παροχής των διεθνών τραπεζικών υπηρεσιών, μαζί με τις σχετικές λογιστικές, νομικές και άλλες επαγγελματικές υπηρεσίες που πρόσφερε ο τόπος στους ξένους καταθέτες και παροχέων των φορολογικών και επαγγελματικών υπηρεσιών. Όπως έχει συμβεί και σε άλλες αναδυόμενες διεθνείς κομβικές τραπεζικές υπηρεσίες, η ταχεία αύξηση των χρηματοοικονομικών υπηρεσιών στην Κύπρος είχε συνοδευτεί από ταχεία αύξηση των ξένων χρηματοοικονομικών εισροών, η οποία με τη σειρά του οδήγησε σε σημαντική διεύρυνση των ισολογισμών των τραπεζών της Κύπρου.

Ως τόπος έλξης καταθέσεων και φορολογικός παράδεισος όπως αποκαλείτο από τους πλείστους πελάτες σε προσωπικό και εταιρικό επίπεδο, οι τράπεζες είχαν επεκτείνει τους ισολογισμούς τους δραματικά. Το σύνολο του ενεργητικού του τραπεζικού τομέα στην Κύπρος ανήλθε σε 143 δισεκατομμύρια στις 31 Μαρτίου 2012. Ως αποτέλεσμα αυτής της αύξησης των συνολικών περιουσιακών στοιχείων, μαζί με τα πιστοδοτικά πρότυπα που σε γενικές γραμμές επικεντρώθηκαν στις εξασφαλίσεις αντί στην ικανότητα αποπληρωμής, η διοχέτευση των καταθέσεων αυτών σε δάνεια, ως ποσοστό του ΑΕΠ είχε αυξηθεί σε ένα από τα υψηλότερα επίπεδα από όλες τις οικονομίες στο αρχείο της Παγκόσμιας Τράπεζας.

Η πρόσβαση σε εισροή λεφτών από το εξωτερικό βοήθησε την επέκταση των Τραπεζών αρχικά στην Ελλάδα και σε μικρότερο βαθμό μετέπειτα στην Αγγλία, Ρωσία και άλλες χώρες της Ανατολικής Ευρώπης. Χρονικά, ή αύξηση των ρυθμών στις χρηματοοικονομικές εργασίες στις τρεις μεγάλες Τράπεζες στην Κύπρο συνέπεσε με την παγκόσμια κρίση και την μείωση των ρυθμών των εργασιών των Τραπεζών αυτών στις εργασίες εσωτερικού. Στην ουσία, μέρος της διαφοροποίησης σε διεθνείς μονάδες βοήθησε να αντισταθμίσει τα αναδυόμενα προβλήματα στις βασικές τραπεζικές εργασίες στην Κύπρο.

Η επέκταση των Τραπεζικών εργασιών στην Ελλάδα επέφερε σημαντικές ζημιές στις Κυπριακές Τράπεζες που λειτουργούσαν εκεί. Τα Ελληνικά δάνεια που χορηγήθηκαν από τις κυπριακές τράπεζες ήταν λιγότερο από το 30% των συνολικών δανείων τους και τον Ιούνιο του 2012, το 40% των δανείων αυτών παρουσίαζε προβλήματα αποπληρωμής. Επιπλέον, οι Κυπριακές Τράπεζες και ειδικά οι δύο μεγαλύτερες Τράπεζες η Τράπεζα Κύπρου και η Πρώην Λαϊκή Τράπεζα, μέσα από πολιτικές αποφάσεις έγραψαν σημαντική ζημιά από την απομείωση των ελληνικών ομολόγων (PSI Private Sector Involment)

Η Διεθνής αυτή διαφοροποίηση υπήρξε επωφελής εν μέρη, όμως επιδείνωσε την ποιότητα του ενεργητικού των Κυπριακών Τραπεζών και λόγω της μη αντιστάθμισης αυτού του κινδύνου οι Κυπριακές Τράπεζες οδηγήθηκαν σε κατάρρευση.

Η Διαφοροποίηση των Τραπεζικών εργασιών σε Διεθνείς εργασίες έδειξε αρχικά σημαντικά κέρδη ωστόσο δημιούργησε σύνθετα προβλήματα στα στοιχεία ενεργητικού των Τραπεζών αυτών.

Τον Ιούνιο του 2012 το 71% του παθητικού των Τραπεζών αποτελείτο από καταθέσεις, οι οποίες το 40 % ανήκαν σε Κύπριους. Το υπόλοιπο ποσοστό προερχόταν από τους ξένους που λειτουργούσαν στην Κύπρο λόγω των φορολογικών κινήτρων και του αναβαθμισμένου επιπέδου σε υπηρεσίες που προσφέρονται από Λογιστές και Δικηγόρους. Το 62% των δανείων χορηγήθηκαν σε Κύπριους, το 29% στην Ελλάδα και

το 9% σε άλλες χώρες. Αυτό το στατιστικό στοιχείο δείχνει το μεγάλο βαθμό η εσωτερική δανειοδότηση προήλθε μέσα από την Διεθνοποίηση των τραπεζικών εργασιών των Κυπριακών Τραπεζών, ότι οι καταθέσεις των ξένων μετατράπηκαν στην πλειοψηφία τους σε Κυπριακά δάνεια.

Το Τραπεζικό σύστημα στη Κύπρο αποτελείται από τις τοπικές Τράπεζες, Διεθνείς Τράπεζες με θυγατρικές στην Κύπρο ή υποκαταστήματα και τα Συνεργατικά ιδρύματα σε ποσοστό 57% 31% και 12% αντίστοιχα. Οι Τράπεζες ελέγχονταν από την Κεντρική Τράπεζα στην Κύπρο ενώ τα Συνεργατικά Ιδρύματα από την Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα. Ο έλεγχος στα Συνεργατικά ιδρύματα ήταν πολύ κατώτερος των πραγματικών καταστάσεων γιατί αυτά τα ιδρύματα ήταν σε αριθμό πολλά και διοικούσαν από τις τοπικές επιτροπές που απαρτίζονταν τις πιο πολλές φορές από μέλη που δεν είχαν γνώσεις στο θέμα της διαχείρισης ενός τραπεζικού οργανισμού και ικανοποιούσαν τα συμφέροντα μερικών πολιτών εις βάρος των υπολοίπων. Το κάθε χωριό και κοινότητα είχε το δικό του συνεργατικό ίδρυμα. Στην πραγματικότητα απουσίαζε και η σοβαρότητα στον έλεγχο και η απουσία αυτής επιδείνωσε το πρόβλημα σε βαθμό που δεν υπήρχαν και δεδομένα για να μπορέσει ο έλεγχος να γίνει σωστά και να βγάλει τα δικά του συμπεράσματα. Τα Συνεργατικά αυτά ιδρύματα αποτελούνταν από τους πελάτες τους που όφειλαν να είναι μέλη του με την προοπτική ότι θα παίρνουν ένα μέρισμα σύμφωνα με την επικερδότητα του ιδρύματος. (PIMCO Europe Ltd , Independent Due Diligence of the Banking System of Cyprus February 2013 σελ. 8-9)

1.5 ΟΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΝΝΟΙΑΣ ΤΩΝ ΜΗ ΕΞΥΠΗΡΕΤΟΥΜΕΝΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ

Η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου στο πλαίσιο της ευρύτερης ευθύνης της έναντι του αυξημένου αριθμού των δανειοληπτών που αντιμετωπίζουν οικονομικές δυσκολίες έχει εκδώσει τον Κώδικα Συμπεριφοράς για τον χειρισμό Δανειοληπτών που αντιμετωπίζουν Οικονομικές Δυσκολίες ο οποίος αποτελεί μέρος της οδηγίας για τη Διαχείριση Καθυστερήσεων του 2013 ο οποίος απευθύνεται σε όλα τα αδειοδοτημένα από την Κεντρική Τράπεζα πιστωτικά ιδρύματα.

Κύριος και βασικός στόχος της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου είναι η διευκόλυνση των διμερών διαπραγματεύσεων μεταξύ των δανειοληπτών και της Τράπεζας για την αντιμετώπιση της ανάγκης να διασφαλιστεί ότι τα πιστωτικά ιδρύματα παρέχουν στους συνεργάσιμους και βιώσιμους δανειολήπτες μακροπρόθεσμες και κατάλληλες λύσεις αναδιάρθρωσης των δανείων τους και την ανάγκη να διασφαλιστεί ότι οι δανειολήπτες που αντιμετωπίζουν οικονομικές δυσκολίες ότι λαμβάνουν άμεσα, έγκαιρα και με σαφήνεια τις απαραίτητες πληροφορίες για την διαδικασία αναδιάρθρωσης των δανείων τους.

Ένας δανειολήπτης δύναται να χαρακτηριστεί ως μη συνεργάσιμος εάν δεν αποκαλύπτει ή δεν παρέχει στη Τράπεζα με ειλικρίνεια τις σχετικές πληροφορίες και έγγραφα που απαιτούνται ή έχει επέλθει 90 μέρες και δεν έχει αποπληρώσει τις δόσεις των δανείων του και δεν επικοινωνεί ή δεν ανταποκρίνεται στις ειδοποιήσεις του πιστωτικού ιδρύματος για να ετοιμαστεί το σχέδιο αναδιάρθρωσης.

Οι συνέπειες από την μη συνεργασία με το πιστωτικό ίδρυμα είναι ότι ο δανειολήπτης δεν θα έχει την δυνατότητα να επηρεάσει την έκβαση της διαδικασίας αναδιάρθρωσης και ενδεχομένως να του επιβληθούν πρόσθετες χρεώσεις και στην συνέχεια να αρχίσουν οι νομικές διαδικασίες με κίνδυνο εκποίησης των ενυπόθηκων ακινήτων του. {Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου, 17/12/2013}

Οι δανειολήπτες που αντιμετωπίζουν οικονομικές δυσκολίες και που επιδιώκουν αναδιάρθρωση των δανείων τους θα πρέπει να γνωρίζουν ότι σύμφωνα με το κώδικα τα πιστωτικά ιδρύματα υποχρεούνται να έχουν επικοινωνία με τον δανειολήπτη, να γνωστοποιούν την επιστολή προσφοράς για το προτεινόμενο σχέδιο αναδιάρθρωσης σε κατ'ιδίαν συνάντηση εντός 10 ημερών και σε περίπτωση μη αποδοχής από τον δανειολήπτη της πρότασης σε 20 μέρες η Τράπεζα να επικοινωνήσει γραπτώς εντός 5 ημερών για τυχόν άλλες επιλογές αναδιάρθρωσης.

Ακολουθώντας το πιστωτικό ίδρυμα ενημερώνει τον δανειολήπτη για τη διαδικασία επίλυσης διαφορών του πιστωτικού ιδρύματος σε έντυπη μορφή σχετικά με τη διαδικασία της οποίας η απόφαση από τον εξεταστή μπορεί να διαρκέσει μέχρι και 3 μήνες μέσω της σύστασης Επιτροπής επίλυσης διαφορών η οποία είναι ανεξάρτητη υπηρεσία για τα Ανώτερα Πιστωτικά Ιδρύματα.

Τα στάδια επικοινωνίας με το πιστωτικό ίδρυμα και δανειολήπτες είναι τα ακόλουθα:

- Επικοινωνία πριν την παρουσία καθυστερήσεων (προ-καθυστερήσεις)

- Επικοινωνία λόγω παρουσίας των πρώτων καθυστερήσεων:

- Εάν έχουν παρέλθει 31 μέρες από την ημερομηνία αποπληρωμής της δόσης και ο δανειολήπτης δεν έχει προβεί σε πλήρη ή μερική αποπληρωμή της δόσης του τότε το πιστωτικό ίδρυμα αποστέλλει γραπτή επιστολή στον ίδιο και τους εγγυητές του

- Επικοινωνία λόγω παρουσίας καθυστερήσεων μέσου βαθμού:

Σε περίπτωση μη επικοινωνίας του αποστέλλεται στις 60 μέρες δεύτερη επιστολή και του δίνεται χρονικό περιθώριο 7 ημερών να ανταποκριθεί με τα οικονομικά του στοιχεία και την γενικότερη του κατάσταση στην Τράπεζα

Επικοινωνία λόγω σοβαρών καθυστερήσεων:

Σε περίπτωση μη επικοινωνίας του αποστέλλεται στις 90 μέρες, Τρίτη επιστολή αποστέλλεται και του ενημερώνεται ότι θα ταξινομηθεί ως μη συνεργάσιμος κάτι που συνεπάγεται την πιθανότητα τερματισμού των συμφωνιών με την Τράπεζα και έναρξη της νομικής διαδικασίας (Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου), Ευρωσύστημα, σελ 1-4 <http://www.centralbank.gov.cy/nqcontent.cfm?a id=12953>)

Κεφάλαιο 2

Νέες νομοθεσίες στη Κύπρο και τροποποιήσεις σε υφιστάμενες νομοθεσίες

Οι πιο κάτω νομοθεσίες έχουν επιδίωξη να δημιουργήσουν συνεχή τροφή στο νέο οικονομικό μοντέλο στο νέο κράτος και εφόσον τόσο οι πολίτες όσο και οι νομικές οντότητες μπορούν να τύχουν προστασίας από τους νέους τροποποιητικούς νόμους.

2.1 Ο Περί Εταιρειών (τροποποιητικός νόμος) για το Διορισμό Εξεταστή εταιρείας

Ο περί Εταιρειών (Τροποποιητικός) Νόμος 62(I) 2015 δημοσιεύτηκε στην Επίσημη εφημερίδα της Κυπριακής Δημοκρατίας στις 7/5/2015 και τροποποίησε τον υφιστάμενο νόμος προσθέτοντας το μέρος IVA, που προβλέπει για τον διορισμό εξεταστή σε εταιρείες.

Σκοπός του νόμου αυτού είναι να ενισχύσει το πλαίσιο αναδιάρθρωσης των εταιρικών δανείων και την μείωση του μεγέθους των μη εξυπηρετούμενων δανείων για αποφυγή περαιτέρω ζημιάς στα Πιστωτικά ιδρύματα.

Ο νόμος προνοεί διατάξεις όπου ο θεσμός του εξεταστή θα επιδιώξει συμβιβασμούς μεταξύ των συμφερόντων των πιστωτών και των εγγυητών ώστε η εταιρεία να μπορέσει να αποπληρώσει τα χρέη της.

Ο μηχανισμός που προβλέπει το σύστημα εξέτασης εταιρειών (examinership) αποβλέπει στην διατήρηση και αποκατάσταση της επιχειρηματικής δραστηριότητας για την εύρυθμη λειτουργία βιώσιμων εταιρειών και την συνέχιση της οικονομικής ανάπτυξης και τη διατήρηση της απασχόλησης.

Υπάρχουν προϋποθέσεις και κριτήρια για να μπορέσει το Δικαστήριο να διορίσει Εξεταστή και μπορεί να υποβάλει την αίτηση αυτή η ίδια η εταιρεία, ή πιστωτής ή μέτοχοι της εταιρείας με ποσοστό τουλάχιστον 10% του καταβληθέντος κεφαλαίου και με δικαίωμα ψήφου στις γενικές συνελεύσεις ή να είναι κάποιος εγγυητής των υποχρεώσεων της εταιρείας.

Από την ημερομηνία υποβολής της αίτησης μέχρι και τέσσερις μήνες από την ημερομηνία εκείνη ή τυχόν περίοδος παράτασης που θα δοθεί από το Δικαστήριο η εταιρεία τελεί υπό την προστασία του δικαστηρίου.

Ο εξεταστής μέσα από τις εξουσίες που το δίνει το δικαστήριο και εφόσον τεθεί ή όταν θα τεθεί σε σύντομη ημερομηνία σε ισχύ το σχέδιο διακανονισμού τερματίζεται ο διορισμός του εξεταστή και παύει να είναι σε ισχύ η προστασία του Δικαστηρίου που παρέχεται από το Δικαστήριο. Σε περίπτωση που το δικαστήριο αρνηθεί να επιβεβαιώσει τις προτάσεις του εξεταστή ή δεν καταλήξουν σε συμφωνία το Δικαστήριο δύναται να εκδώσει οποιοδήποτε διάταγμα θεωρεί σωστό, ακόμη και αυτού της εκκαθάρισης.

Σε περίπτωση μη εξυπηρετούμενων δανείων πριν την έναρξη της ισχύος του νόμου Ισχύουν ειδικές διατάξεις. (Επίσημη εφημερίδα της Κυπριακής Δημοκρατίας, 7/5/2015, σελ.497-561)

2.2 Τροποποιήσεις στη νομοθεσία για εκκαθαρίσεις εταιρειών

Ο περί εταιρειών τροποποιητικός νόμος 63(I) 2015 επιπρόσθετα από το προηγούμενο νομικό καθεστώς θεωρεί μια εταιρεία ανίκανη να πληρώσει τα χρέη της όταν αποδειχτεί ότι η αξία των στοιχείων του ενεργητικού της εταιρείας είναι μικρότερη από το ποσό των υποχρεώσεων της λαμβάνοντας υπόψη τις ενδεχόμενες και μελλοντικές τις υποχρεώσεις

Το δικαστήριο δύναται να διορίσει σύμβουλο αφερεγγυότητας ως προσωρινό εκκαθαριστή μετά την υποβολή αίτησης για εκκαθάριση στο Δικαστήριο με σκοπό να προστατευθεί το ενεργητικό και διατήρηση του καθεστώτος της εταιρείας.

Το δικαστήριο έχει την δυνατότητα να διορίσει σύμβουλο αφερεγγυότητας ως εκκαθαριστή της εταιρείας. Με την έκδοση διατάγματος εκκαθάρισης ο επίσημος παραλήπτης καθίσταται εκκαθαριστής και όχι προσωρινός εκκαθαριστής όπως ίσχυε στο παρελθόν. Οι πιστωτές στις γενικές συνελεύσεις που συγκαλεί ο επίσημος παραλήπτης έχουν το δικαίωμα να υποδείξουν ένα άλλο πρόσωπο ως εκκαθαριστή. (Επίσημη εφημερίδα της Κυπριακής Δημοκρατίας, 7/5/2015, σελ . 562-623)

2.3 Τροποποιήσεις στην νομοθεσία Πτωχεύσεων

Ο σκοπός της τροποποίησης του νόμου περί πτωχεύσεων ήταν λόγω της ανεπάρκειας του υφιστάμενου νόμου και της χρονοβόρας διαδικασίας του.

Καταργείται η διαδικασία του σταδίου παραλαβής, δηλαδή του διατάγματος παραλαβής της περιουσίας από τον επίσημο παραλήπτη και μετέπειτα απόφασης για πτώχευση και ρευστοποίησης της περιουσίας. Τώρα, ο τροποποιητικός νόμος διορίζει τον επίσημο παραλήπτη εξ αρχής νόμιμο διαχειριστή της περιουσίας του πτωχεύσαντα. Οι πιστωτές, σε συνέλευση πιστωτών διορίζουν σύμβουλο αφερεγγυότητας ως ιδιώτη διαχειριστή πτώχευσης δικαίωμα που έχει ο επίσημος παραλήπτης να κάνει.

Με την συμπλήρωση 3 ετών από την έκδοση διατάγματος πτώχευσης, ο πτωχεύσας αποκαθίσταται αυτοδικαίως εφόσον έχει προηγηθεί τουλάχιστο ένα έτος πριν η κατάθεση του και η έκθεση κατάστασης της περιουσίας του. Σε περίπτωση που το διάταγμα πτώχευσης έχει ακυρωθεί ή έχει αποκατασταθεί πλήρως πριν τη παρέλευση των τριών χρόνων επέρχεται η αυτοδίκαιη αποκατάσταση.

Η αυτοδίκαιη αποκατάσταση πτωχεύσαντα επιφέρει πλήρη απαλλαγή του πτωχεύσαντα από τα επαληθεύσιμα χρέη του νοουμένου ότι αυτό ενεργεί καλόπιστα και συνεργάζεται πλήρως.

Ο αποκατασταθείς πτωχεύσας δεν απαλλάσσεται από χρέη που προκύπτουν από φόρους προς το κράτος, οφειλόμενους μισθούς, χρηματικές ποινές για ποινικό αδίκημα, δάνειο που εξασφαλίστηκε μέσω απάτης, υπεξαίρεσης ή άλλης δόλιας παράβασης εμπιστοσύνης, διατάγματα διατροφής και δικαστική απόφαση για αποζημίωση προσώπου από θάνατο ή πρόκληση σωματικής βλάβης από αστικό αδίκημα.

Δικαίωμα για ένσταση στην αυτοδίκαιη αποκατάσταση μπορούν να υποβάλουν προτού αποδοθεί από τους πιστωτές, επίσημο παραλήπτη ή διαχειριστή.

Το Δικαστήριο μπορεί να προχωρήσει σε ακύρωση δόλιων μεταβιβάσεων μέχρι και 3 χρόνια πριν την πτώχευση. (Επίσημη εφημερίδα της Κυπριακής Δημοκρατίας, 7/5/2015, σελ438 – σελ496)

2.4 Περί Αφερεγγυότητας Φυσικών Προσώπων (προσωπικά σχέδια αποπληρωμής και διάταγμα απαλλαγής οφειλών)

Διάταγμα απαλλαγής οφειλών

Σκοποί του πιο πάνω νόμου είναι οι ακόλουθοι:

Να διαφυλάξει τα δικαιώματα του κοινωνικού συνόλου και την διαχείριση των μη εξυπηρετούμενων δανείων με τέτοιο τρόπο ώστε να λειτουργεί το χρηματοπιστωτικό σύστημα εύρυθμα.

Ιδιαίτερα μέτρα να προστατεύουν τους χρεώστες και τους εγγυητές τους που είναι θύματα της οικονομικής κρίσης και την θέσπιση δίκαιων και βιώσιμων σχεδίων αποπληρωμής

Οι διαδικασίες και εφαρμογή των διακανονισμών αφερεγγυότητας επιβλέπονται από την υπηρεσία αφερεγγυότητας.

Τα κριτήρια για να μπορέσει να διεκδικήσει κάποιος την απαλλαγής πληρωμής οφειλών είναι τα ακόλουθα:

1. Έχει διαμονή στην Κύπρο πέραν των 183 ημερών στο φορολογικό έτος..
2. Ο μηνιαίος του μισθός δεν υπερβαίνει τα €200.
3. Τα περιουσιακά του στοιχεία δεν υπερβαίνουν τα €1000,00 τα οποία υπολογίζονται βάση της αγοραίας του αξίας και υπάρχουν περιουσιακά στοιχεία που εξαιρούνται στον υπολογισμό
4. Είναι αφερεγγυος και θα είναι για διάστημα ενός έτους από την ημερομηνία αίτησης.
5. Κατά την διάρκεια των δύο προηγούμενων ετών δεν έχει συμβάλει αρνητικά στην αδυναμία του να πληρώνει τα χρέη του.

Ο χρεώστης γίνεται επιλέξιμος εφόσον το χρέος δεν ξεπερνάει τις €25.000,00. Το χρέος του είναι επιλέξιμο πλην εξαιρετέων και εξασφαλισμένων υποχρεώσεων όπως χρέος σε πιστωτική κάρτα, παρατράβηγμα ή ανεξασφάλιστο δάνειο από πιστωτικό ίδρυμα, χρέος που προέκυψε για την πληρωμή λογαριασμών κοινής ωφελείας, εξαιρέσιμα χρέη

ύψους μικρότερου του 10 % του συνόλου των επιλέξιμων χρεών ανεξάρτητα από συναίνεση του πιστωτή και εξαιρέσιμα χρέη που είναι επιτρεπτά χρέη.

Κατά τον υπολογισμό των επιλέξιμων χρεών δεν λαμβάνονται υπόψη μη εξακριβωμένα ποσά που δυνατόν να προκύψουν λόγω εγγύησης ή άλλης ανεξασφάλιστης υποχρέωσης που ο χρεώστης υπέγραψε για τρίτο πρόσωπο.

Καθορίζετε με ειδικό τύπο το καθαρό διαθέσιμο του εισόδημα .

Εφόσον υποβληθεί η αίτηση στην υπηρεσία Αφερρεγγυότητας και πληροί τα νομοθετημένα κριτήρια η υπηρεσία Αφερρεγγυότητας υποβάλλει αίτηση στο Δικαστήριο για έκδοση διατάγματος απαλλαγής οφειλών, που απαλλάσσει το χρεώστη και εγγυητή από το καθορισμένο επιλέξιμο χρέος.

Οι πιστωτές διατηρούν το δικαίωμα ένστασης εντός καθορισμένου χρονικού πλαισίου με συγκεκριμένους λόγους που αναφέρει ο σχετικός νόμος.

Προσωπικά σχέδια αποπληρωμής και διάταγμα απαλλαγής οφειλών

Με τον διορισμό του συμβούλου αφερρεγγυότητας ο χρεώστης επιθυμεί την αναδιάρθρωση και πληρωμή των υποχρεώσεων του μέσω ενός προσωπικού σχεδίου αποπληρωμής.

Ο χρεώστης θα πρέπει να πληροί τα απαιτούμενα κριτήρια από τη σχετική νομοθεσία.(Επίσημη εφημερίδα της Κυπριακής Δημοκρατίας, 7/5/2015

(649σελ – 838σελ

2.5 Περί ελευθεροποιήσεως επιτοκίων νόμος

Σκοπός του περί Ελευθεροποίησης του Επιτοκίου και Συναφών του περί Θεμάτων (Τροποποιητικού) Νόμου του 2014 και του περί Ελευθεροποίησης του Επιτοκίου και Συναφών Θεμάτων (Τροποποιητικού) Νόμου του 2015 είναι η προστασία των δικαιωμάτων των οφειλετών πιστωτικών ιδρυμάτων, διά της απαγόρευσης της επιβολής της πρόσθετης επιβάρυνσης που συνεπάγεται γι' αυτούς η μονομερής άσκηση από πιστωτικό ίδρυμα τυχόν συμβατικού δικαιώματος που προκύπτει από ρήτρα αύξησης περιθωρίου και η προαγωγή της διαφάνειας ως προς τον υπολογισμό των επιτοκίων όλων των συμβάσεων πιστωτικών διευκολύνσεων.(Ο Περί Ελευθεροποίησης του Επιτοκίου και Συναφών Θεμάτων Νόμος του 1999 (160(I)/1999) σε τροποποίηση το 2015 (66(I)/2015)

Σε περίπτωση κατά την οποία περιέλθει σε γνώση της Κεντρικής Τράπεζας ως αρμόδιας εποπτικής αρχής, σύμφωνα με τις διατάξεις του περί της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου Νόμου, όπως αυτός εκάστοτε τροποποιείται ή αντικαθίσταται, ότι πιστωτικό ίδρυμα παραβαίνει ή παραλείπει να συμμορφωθεί με οποιαδήποτε από τις διατάξεις του περί Ελευθεροποίησης του Επιτοκίου και Συναφών Θεμάτων (Τροποποιητικού) Νόμου του 2014 ή/και του περί Ελευθεροποίησης του Επιτοκίου και Συναφών Θεμάτων (Τροποποιητικού) Νόμου του 2015, η Κεντρική Τράπεζα δύναται κατά την κρίση της και αφού δώσει στο πιστωτικό ίδρυμα τη δυνατότητα να ακουσθεί, να επιβάλει στο πιστωτικό ίδρυμα πρόστιμο που δεν υπερβαίνει τις εκατό χιλιάδες ευρώ (€100.000) και σε περίπτωση συνέχισης της παράβασης, διοικητικό πρόστιμο που δεν υπερβαίνει τις δέκα χιλιάδες ευρώ (€10.000) για κάθε ημέρα συνέχισης της παράβασης, καθώς και οποιαδήποτε άλλα μέτρα ήθελε κρίνει σκόπιμο να επιβάλει προς άρση της παράβασης. (Ο Περί Ελευθεροποίησης του Επιτοκίου και Συναφών Θεμάτων Νόμος του 1999 (160(I)/1999) σε τροποποιητικό το 2015 (66(I)/2015)

Η επιβολή τόκου υπερημερίας επί των καθυστερήσεων στους τραπεζικούς λογαριασμούς πέραν του 2% απαγορεύεται από την 9/9/2014.

Οποιαδήποτε ρήτρα για μονομερή αύξηση του περιθωρίου στο συνολικό επιτόκιο ενός λογαριασμού που περιέχεται σε σύμβαση που βρίσκεται σε ισχύ δεν ισχύει από την 9/9/2014 (Επίσημη εφημερίδα της Κυπριακής Δημοκρατίας, 9/9/2014 (939σελ-965σελ))

2.6 Ο Περί συμβούλων αφερεγγυότητας νόμος

Ο σύμβουλος αφερεγγυότητας είναι το πρόσωπο , όχι νομικό πρόσωπο, κάτοχος της ισχύουσας άδειας, που θεωρείται ότι ενεργεί ως Σύμβουλος Αφερεγγυότητας σε σχέση με εταιρεία ως εκκαθαριστής, προσωρινός εκκαθαριστής, παραλήπτης, διαχειριστής ή εξεταστής και σε σχέση με φυσικό πρόσωπο, ως διαχειριστής πτώχευσης , προσωρινός παραλήπτης της ιδιοκτησίας του ή ειδικός διαχειριστής της περιουσίας ή της επιχείρησης του ή ως σύμβουλος σχεδίου αποπληρωμής.

Η δικαιοπρακτική του ικανότητα θα βοηθήσει την διαπραγμάτευση με τη Τράπεζα καθώς εφαρμόζουν το κώδικα δεοντολογίας και συμπεριφοράς και πειθαρχική διαδικασία. (ΕΕ Παρ. I(I) Αρ. 4509 7.5.2015 Επίσημη εφημερίδα της Κυπριακής Δημοκρατίας, σελ.624)

2.7 Ο περί μεταβιβάσεως και Υποθηκεύσεως ακινήτων (τροποποιητικός νόμος)

Ο περί Μεταβιβάσεως και Υποθηκεύσεως Ακινήτων (τροποποιητικός) νόμος 142(1) 2014 τέθηκε σε ισχύ από τις 17 Απριλίου 2015 και εφαρμόζεται σε κάθε περίπτωση υφιστάμενης ή νέας σύμβασης υποθήκης και προσέθεσε στον Βασικό Νόμο 9/1965 το μέρος VIA που ρυθμίζει τη διαδικασία πώλησης του ενυπόθηκου ακινήτου από τους ενυπόθηκους δανειστές χωρίς την εμπλοκή του διευθυντή του Κτηματολογίου και Χωρομετρίας με απώτερο σκοπό την επιτάχυνση των υφιστάμενων διαδικασιών εκποίησης ενυπόθηκων ακινήτων.

Η επιτυχία της διαδικασίας αυτής έχει στόχο την πώληση των ενυπόθηκων ακινήτων και την απαλλαγή των δανειζομένων από χρέη που δεν είναι σε θέση να εξυπηρετούνται .

Ο ενυπόθηκος δανειστής εξακολουθεί να έχει την δυνατότητα να επιλέξει την εφαρμογή της διαδικασίας μέσω του Τμήματος Κτηματολογίου και Χωρομετρίας όπως προβλεπόταν ή αν προχωρήσει με την έγερση πολιτικής αγωγής για εξασφάλιση διατάγματος δικαστηρίου για πώληση του ενυπόθηκου ακινήτου.

Το δικαίωμα για να προχωρήσει στις εκποιήσεις δίνετε στον ενυπόθηκο δανειστή όταν το ενυπόθηκο χρέος έχει καταστεί πληρωτέο για περίοδο 120 ημερών και η προώθηση της διαδικασίας πώλησης του ενυπόθηκου ακινήτου δεν έχει ανασταλεί δυνάμει οποιουδήποτε νόμου κανονισμού ή οδηγίας.

Επίδοση ειδοποιήσεων:

- Αποστολή ειδοποίησης σε όλους τους ενδιαφερόμενους μαζί με την ειδοποίηση τύπου Θ
- Ειδοποίηση μετά παρέλευση των 120 μερών με κατάσταση λογ. με τόκους και έξοδα που καλεί τον ενυπόθηκο οφειλέτη να εξοφλήσει σε 30 μέρες

- ΣΕ περίπτωση μη συμμόρφωσης δίνετε δεύτερη επιστολή 30 μέρες πριν τον πλειστηριασμό.
- Δικαιώματα οφειλέτη:**
- Ο ενυπόθηκος οφειλέτης και όλα τα ενδιαφερόμενα μέλη έχουν δικαίωμα καταχώρησης έφεσης στο Επαρχιακό Δικαστήριο εντός 30 μερών για παραμερισμό της ειδοποίησης της πώλησης

Διορισμός εκτιμητών:

Τόσο ο ενυπόθηκος οφειλέτης όσο και ο ενυπόθηκος δανειστής διενεργούν ανεξάρτητες εκτιμήσεις εντός 10 ημερών.

Πριν τη λήξη των 10 ημερών ο ενυπόθηκος οφειλέτης μπορεί να ζητήσει η αξία του ενυπόθηκου-ακινήτου εκτιμηθεί από το Κτηματολόγιο αντί από ανεξάρτητο ιδιώτη εκτιμητή.

Το ενυπόθηκο ακίνητο δεν επιτρέπεται να πωληθεί σε μέτοχο πέρα του 2% του τραπεζικού ιδρύματος ή σε συγγενή αυτού μέχρι τρίτου βαθμού, σε λειτουργό διευθυντή εργαζόμενο του ενυπόθηκου δανειστή ή του δημοπράτη.

Διαδικασία πώλησης σε ύπαρξη επιπρόσθετης υποθήκης:

Η διαδικασία πώλησης με προγενέστερη υποθήκη μπορεί να γίνει μόνο με την έγκριση του προηγούμενου ενυπόθηκου δανειστή ή μετά από απόφαση δικαστηρίου χωρίς την συγκατάθεση του προηγούμενου ενυπόθηκου δανειστή.

Ο ενυπόθηκος δανειστής ειδοποιεί τους μεταγενέστερους ενυπόθηκους δανειστές για κάθε προτιθέμενο πλειστηριασμό ή πώληση τουλάχιστον 15 μέρες προηγουμένως.

1ος πλειστηριασμός:

Προσπάθεια πώλησης στο 80% της αγοραίας αξίας και όχι χαμηλότερη σε πλειστηριασμό από δημοπράτη που επιλέγεται από τον ενυπόθηκο δανειστή μέσω συστήματος που τηρείται στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Εσωτερικών με προειδοποίηση στον ενυπόθηκο οφειλέτη 30 μέρες πριν την ημερομηνία του πλειστηριασμού.

Αποτυχία 1ου πλειστηριασμού:

Νέος πλειστηριασμός είτε απευθείας πώληση του ακινήτου

Ο ενυπόθηκος δανειστής επιδίδει ειδοποίηση προς τον ενυπόθηκο οφειλέτη εντός 20 μερών πριν την ημερομηνία πώλησης στην οποία αναφέρει και τη προτιθέμενη μέθοδο πώλησης.

Επιφυλασσόμενη τιμή σε περαιτέρω πλειστηριασμούς

Ο ενυπόθηκος δανειστής δύναται να καθορίσει ως επιφυλασσόμενη τιμή πώλησης για περίοδο τριών μηνών από την ημερ. του 1ο πλειστηριασμού το 80% της αγοραίας αξίας του ενυπόθηκου ακινήτου. Μετά τους 3 μήνες δεν καθορίζεται επιφυλασσόμενη τιμή. Ο ενυπόθηκος δανειστής δύναται να σταματήσει τη διαδικασία πώλησης αν δεν εξασφαλίζεται λογικό και δίκαιο τίμημα πώλησης.

Διαδικασία απευθείας πώλησης:

Η πώληση διαφημίζεται και διενεργείται σύμφωνα με διαδικασία υποβολής προσφορών από τον προσφοροδότη με την ψηλότερη προσφορά. Ο Επιτυχών προσφοροδότης καταβάλλει αμέσως το 20% ως προκαταβολή και το υπόλοιπο εντός

20 μερών. Αν δεν το καταβάλει η πώληση ακυρώνετε και το ποσό προκαταβολής πιστώνεται έναντι του οφειλόμενου χρέους.

Διαδικασία μετά την πάροδο έτους από τον 1ο πλειστηριασμό

Σε περίπτωση μη πώλησης ο ενυπόθηκος δανειστής μπορεί να προβεί σε νέα διαδικασία εκτίμησης και έχει επιλογή να αγοράσει το ενυπόθηκο ακίνητο στη νέα εκτιμημένη αγοραία αξία του ή να επαναρχίσει τη διαδικασία πώλησης με πλειστηριασμό ή απευθείας πώληση με επιφυλασσόμενη τιμή τουλάχιστον 50 % της νέας εκτιμημένης αξίας του

Ενημέρωση για πώληση και διάθεση του προϊόντος της εκποίησης

Μετά την πώληση του ενυπόθηκου ακινήτου ο ενυπόθηκος δανειστής ενημερώνει τον ενυπόθηκο οφειλέτη για το εισπραχθέν ποσό, χρεώσεις φόρους ή τέλη που επιβλήθηκαν κατά τον πλειστηριασμό. Εντός 30 ημερών από την πώληση του ενυπόθηκου ακινήτου ενημερώνονται οι εμπλεκόμενοι για τα τέλη, τα ποσά που αναλογούν σε έκαστο κάτοχο προγενέστερου εμπράγματος βάρους, το ποσό του οφειλόμενου χρέους και τυχόν υπόλοιπο δίνετε στον ενυπόθηκο οφειλέτη. Η προτεινόμενη διάθεση του προϊόντος πώλησης γίνεται αποδεκτή αν δεν αμφισβητηθεί εντός 20 μερών από την ειδοποίηση από τον οφειλέτη οπότε καταχωρείται έφεση στο επαρχιακό Δικαστήριο. Αν δεν υπάρξει αμφισβήτηση επικυρώνεται η προτεινόμενη διάθεση και μετεγγραφή του ενυπόθηκου ακινήτου εντός 30 μερών στον νέο αγοραστή.

Προνομιακό καθεστώς ενυπόθηκου οφειλέτη για κύρια κατοικία

Αν το ενυπόθηκο ακίνητο συνιστά κύρια κατοικία που πρόκειται να πωληθεί στον πλειστηριασμό ο ενυπόθηκος οφειλέτης έχει προνομιακό καθεστώς έναντι του προσφοροδότη ο οποίος έχει υποβάλλει την υψηλότερη προσφορά.

Ως κύρια κατοικία νοείται αυτή που μένουν η σύζυγος και εξαρτώμενα παιδιά. Τα ίδια δικαιώματα με τον ενυπόθηκο οφειλέτη έχει ο σύζυγος γονείς και τέκνα. Σε περίπτωση υπολοίπου χρέους ο ενυπόθηκος δανειστής δεν δύναται να προβεί σε διαδικασία νέας εκποίησης του ακινήτου πριν την πάροδο 2 ετών. (Επίσημη εφημερίδα της Κυπριακής Δημοκρατίας, 9/9/2014, σελ.948)

2.8 Περί Προστασίας ορισμένης κατηγορίας εγγυητών νόμος.

Βασικές τροποποιήσεις που επέφερε ο νόμος 58(i)/2015

Διάταγμα δικαστηρίου που απαγορεύει αποξένωση περιουσίας του πρωτοφειλέτη

Με βάση το προηγούμενο νόμο ο εγγυητής μπορούσε με αγωγή στο δικαστήριο εναντίον του πρωτοφειλέτη να ζητήσει την έκδοση απόφασης ή διατάγματος που να απαγορεύει στον πρωτοφειλέτη να αποξενώσει περιουσία του μέχρι να αποπληρώσει την οφειλή του στην Τράπεζα ή να κηρύττει άκυρη τυχόν αποξένωση περιουσίας που έγινε από το πρωτοφειλέτη κι αποτελεί πράξη καταδολίευσης.

Με βάση την παρούσα νομοθεσία ο εγγυητής μπορεί να ζητήσει τέτοια απόφαση ή διάταγμα όχι μόνο με αγωγή αλλά και με ενδιάμεση αίτηση ή υπεράσπιση ή ένσταση

στα πλαίσια εκκρεμούσης αγωγής ή διαδικασίας μέτρων εκτέλεσης ή διαδικασίας για έκδοση διατάγματος πτώχευσης από την Τράπεζα εναντίον του εγγυητή

Διάταγμα δικαστηρίου για αναστολή δικαστικής απόφασης εκδοθείσης εναντίον εγγυητή

Με βάση το προηγούμενο νόμο ο εγγυητής μπορούσε να ζητήσει από το Δικαστήριο αναστολή της εκτέλεσης της απόφασης που εκδόθηκε εναντίον του, κατά τον χρόνο έκδοσης της απόφασης είτε μετά την έκδοση της απόφασης και σε περίπτωση που εκκρεμούσε εναντίον του ριτ κινητών αξιών ή πώληση (εκποίηση) ή επιβάρυνση (memo) της ακίνητης ιδιοκτησίας.

Με βάση τον ισχύοντα νόμο μπορεί να ζητήσει αναστολή και σε αίτηση μηνιαίων δόσεων ή αίτηση για έκδοση διατάγματος πτώχευσης.

Όταν ο πιστωτής/τράπεζα καταφέρει να αποδείξει ότι εξάντλησε όλα τα μέτρα εναντίον του πρωτοφειλέτη δηλαδή ότι επιστράφηκε ανεκτέλεστο το ριτ, εκδόθηκε διάταγμα πτώχευσης στο πρωτοφειλέτη, ή διάταγμα διάλυσης σε εταιρεία, ότι εκδόθηκε

Διάταγμα μηνιαίων δόσεων, ότι δεν εκποιήθηκε ακόμη ενυπόθηκη ακίνητη περιουσία.

Στην περίπτωση που υπάρχει υποθήκη σε ακίνητη περιουσία πρωτοφειλέτη, η οποία δεν έχει εκποιηθεί, τότε ο πιστωτής δε δύναται να αιτηθεί την εκποίηση υποθηκευμένης ακίνητης ιδιοκτησίας του εγγυητή η οποία έχει υποθηκευτεί προς όφελος πιστωτικής διευκόλυνσης του πρωτοφειλέτη.

Τα πιο πάνω ισχύουν για συμβάσεις μετά την ισχύ του νόμου αυτού, 9/9/2014.

(Επίσημη εφημερίδα της Κυπριακής Δημοκρατίας, 9/9/2014 (416σελ-424σελ))

2.9 Ο Θεσμός του εσωτερικού ελεγκτή

Με βάση τα στατιστικά στοιχεία του κράτους η μεγάλη πλειοψηφία των εταιρειών στην Κύπρο είναι μικρομεσαίες αλλά και οικογενειακές επιχειρήσεις όπου η έννοια της εταιρικής διακυβέρνησης ίσως δεν είναι γνωστή με αποτέλεσμα να είναι σπάνιο μια μικρομεσαία εταιρεία να διαθέτει εσωτερικό ελεγκτή.

Η εργοδότηση εσωτερικών ελεγκτών είναι νομικά υποχρεωτική στον χρηματοοικονομικό κλάδο σε σχέση με την εργοδότηση εξωτερικών ελεγκτών που είναι θεσμοθετημένη μέσω νομοθεσίας στις πλείστες επιχειρήσεις.

Η κυριότερη διαφορά, μεταξύ του εσωτερικού και εξωτερικού ελεγκτή είναι ότι ο εξωτερικός έλεγχος εφαρμόζεται εκ των υστέρων, ενώ ο εσωτερικός έλεγχος λειτουργεί προληπτικά, εκ των προτέρων. Οι ρόλοι των δύο τύπων ελέγχων είναι διαφορετικοί και για αυτό δεν αναπληρώνει ούτε αντικαθιστά ο ένας τον άλλο.

Οι εσωτερικοί ελεγκτές αναφέρονται στην ανώτατη διοίκηση κάθε εταιρείας και είναι οι εσωτερικοί σύμβουλοι της μέσω της εργασίας τους που περιλαμβάνει αποτελεσματικές πρακτικές εταιρικής διακυβέρνησης και διαχείρισης κινδύνων, χωρίς να υποκαθιστούν τη διοίκηση.

Στην Κύπρο, τμήματα που στελεχώνουν τον ρόλο του εσωτερικού ελεγκτή υπάρχουν σε τμήματα της Δημόσιας Υπηρεσίας και ημικρατικών οργανισμών, σε όλα τα πιστωτικά ιδρύματα και σε κάποιες μεγαλύτερες εταιρείες.

Στην Κύπρο, η πρόσφατη κρίση απόδειξε πόσο σημαντικές είναι και τη μεγάλη σημασία που έχουν οι απόψεις και εισηγήσεις των υποστηρικτικών μονάδων των τμημάτων Συμμόρφωσης, Διαχείρισης κινδύνων και εσωτερικού ελέγχου σε ένα χρηματοπιστωτικό οργανισμό. Αν αυτή η τακτική ασκείτο πιστά από τους διοικούντες πολύ πιθανόν να μην είχαμε την κατάρρευση του χρηματοοικονομικού τομέα τον Μάρτιο του 2013.

Σήμερα , επιβλήθηκε και χωρίς δεύτερη επιλογή το περιβάλλον απαιτεί τη συμμόρφωση και την καλλιέργεια του θεσμού της εταιρικής διακυβέρνησης.

Με δεδομένο ότι τα περιστατικά απάτης στην Κύπρο είναι σημαντικά σε αριθμό σε σχέση με το μέγεθος της σε διάφορους τομείς της οικονομίας/υγείας/παιδείας ο θεσμός αυτός πρέπει να επιζητείται από όλες τις επιχειρήσεις.

Το Κυπριακό Ινστιτούτο Εσωτερικών ελεγκτών Κύπρου είναι το αρμόδιο κέντρο για τη στήριξη που χρειάζονται οι επιχειρήσεις όλων των κλάδων στο τομέα αυτό. (Σαββίδου Σ. 6/4/2016)

Κεφάλαιο 3

Όραμα του κράτους και Στρατηγικές επιδιώξεις του

Η Κύπρος είναι μπροστά σε σημαντικούς κινδύνους και το χρέος της εύθραυστο και χώρες που αντιμετώπισαν κρίσεις πολλές φορές δεν είναι σε θέση να τις ξεπεράσουν και αναβιώνουν την εμπειρία ενός νέου πιστωτικού γεγονότος.

Οι μεταρρυθμίσεις είναι απαραίτητες στο Κυπριακό κράτος για να μπορέσει να εξυπηρετήσει το δημόσιο χρέος το 2018-2019 και να μπορεί να συμβάλει στην οικονομική μεταρρύθμιση .

Νέο μοντέλο κράτους , όπου οι διάφορες υπηρεσίες του θα λειτουργούν σαν συγκοινωνούντα δοχεία και όχι ανεξάρτητα η μία από την άλλη με κοινούς στόχους την ευημερία των πολιτών και την διατήρηση ενός κράτους δικαίου μέσα από κανονισμούς και νομικό πλαίσιο που θα καταργεί και να τιμωρεί τις αυθαιρεσίες.

Ο Προϋπολογισμός του 2016 του κυπριακού κράτους και το ΜΔΠ (Μεσοπρόθεσμο Δημοσιονομικό Πλαίσιο) για τα έτη 2016-2018 έχουν βασιστεί στα δεδομένα της θετικής πορείας ανάπτυξης της οικονομίας η οποία έχει παρουσιάσει θετικό πρόσημο από τις αρχές του 2015.

Στόχος είναι η μακροοικονομική σταθερότητα μέσα από την θετική ανταπόκριση στην επίτευξη των πιο κάτω στόχων στη κυπριακή οικονομία.

- Σταθερότητα στο χρηματοπιστωτικό τομέα.
- Διόρθωση των ανισορροπιών στα δημόσια οικονομικά.
- Μείωση του Δημόσιου χρέους.
- Μείωση της τάσης αύξησης της ανεργίας.
- Αύξηση της τάσης μείωσης της απασχόλησης.
- Εδραίωση της εμπιστοσύνης στους επενδυτές και καταναλωτές.
- Αντιμετώπιση του ψηλού ποσοστού των μη εξυπηρετούμενων δανείων.
- Προώθηση διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων για να γίνουμε κράτος ανταγωνιστικό.
- Τόνωση της ρευστότητας.
- Προοπτικές επενδύσεων .
- Αύξηση της Αγοράς Εργασίας.

3.1 Μακροοικονομική σταθερότητα

Στόχος είναι η δημιουργία πρωτογενών πλεονασμάτων (το πλεόνασμα χωρίς το δημόσιο χρέος) δηλαδή την διασφάλιση ότι δεν ξοδεύουμε περισσότερα από όσα έχουμε. Η διασφάλιση αυτή επιτρέπει την θεώρηση ότι το χρέος μας είναι βιώσιμο. Η λελογισμένη πολιτική σε αμοιβές εργασίας θα διασφαλίσει την ανταγωνιστικότητα στην οικονομία.

(ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ 2015 ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ 2016-2018 Υπουργείο Οικονομικών Σεπτέμβριος 2014 σελ 25)

3.2_Χρηματοοικονομική σταθερότητα

Ο 2^{ος} άξονας της οικονομίας είναι η μεταμόρφωση του τραπεζικού συστήματος σε ένα υγιές τραπεζικό σύστημα με κύριο σκοπό τη χρηματοδότηση της πραγματικής οικονομίας. Η άρση των περιορισμών στην διακίνηση κεφαλαίων τον Απρίλιο του 2015 ήταν ένας σημαντικός σταθμός της πορείας αυτής.

Μεγάλη πρόκληση στον τραπεζικό κλάδο είναι το μεγάλο ποσοστό στα μη εξυπηρετούμενα δάνεια (ΜΕΔ)

Οι πιο κάτω δράσεις που έχουν αναληφθεί από το τραπεζικό τομέα και το Δημόσιο τομέα έχουν στόχο τη χρηματοοικονομική σταθερότητα:

- Κίνητρα για την ρύθμιση προβληματικών δανείων
- Εισαγωγή ενός σύγχρονου νομοθετικού πλαισίου αφερεγγυότητας και εκποίησης ακινήτων το 2015
- Εισαγωγή του θεσμού της τραπεζικής διαμεσολάβησης
- Αναθεώρηση του Κώδικα Συμπεριφοράς της Κεντρικής Τράπεζας για το χειρισμό δανειοληπτών που αντιμετωπίζουν οικονομικές δυσκολίες
- Η πρόσφατη νομοθετική ρύθμιση για την έκδοση των τίτλων ακίνητης ιδιοκτησίας αγοραστών που έχουν εκπληρώσει τις υποχρεώσεις τους σαν αγοραστές
- Ο νόμος περί πώλησης δανείων από τα τραπεζικά ιδρύματα σε τρίτους

Προώθηση φορολογικών μέτρων για την ενθάρρυνση των αναδιαρθρώσεων και την απαλλαγή των δανειστών από όλους τους φόρους που προκύπτουν κατά την αναδιάρθρωση και μεταβίβαση του ακινήτου. (ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ 2015 ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ 2016-2018 Υπουργείο Οικονομικών Σεπτέμβριος 2014 σελ 25 ,26)

•

3.3 Διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις

Ο 3^{ος} άξονας αναφέρετε στις μεταρρυθμίσεις που αφορούν την Δημόσια Διοίκηση του κράτους και την βελτίωση της ποιότητας και αποτελεσματικότητας των υπηρεσιών που προσφέρονται στους πολίτες σε σχέση με το κόστος.

Τα στοιχεία του δημοσίου θα είναι στην διάθεση των Πολιτών και Επιχειρήσεων σε επεξεργάσιμη μορφή και σε καλής ποιότητας για περαιτέρω χρήση . Λόγου χάρη στατιστικά στοιχεία που αφορούν στην απασχόληση στην οικονομία ή τις άδειες ασθενοείας των δημοσίων υπαλλήλων, χάρτες, που αποτυπώνουν τα μονοπάτια της φύσης κτλ. Η εθνική διαδικτυακή Πύλη Ανοικτών Δεδομένων βρίσκεται σε αυτή την ιστοσελίδα: www.data.gov.cy (Πετρίδης Κ. 16/03/2016)

Τα 7 νομοσχέδια για εκσυγχρονισμό της Δημόσιας Υπηρεσίας και η διασφάλιση των Δημόσιων Οικονομικών

1 . ΚΡΑΤΙΚΟ ΜΙΣΘΟΛΟΓΙΟ

«Ο περί Κρατικού Μισθολογίου (Προσαυξήσεις, Τιμαριθμική Αναπροσαρμογή και Γενικές Αυξήσεις Μισθών και Συντάξεων των Αξιωματούχων και των Εργοδοτούμενων της Κρατικής Υπηρεσίας) Νόμος του 2015».

Πρόκειται για τη πιο σημαντική μεταρρύθμιση από όλες που σχετίζεται με την εισαγωγή ενός μοντέλου που θα διασφαλίζει τη διατήρηση του κρατικού μισθολογίου σε βιώσιμα επίπεδα. Υπολογίζεται να τεθεί σε λειτουργία από την 1/ 1/ 2017 καθώς τότε τερματίζονται οι παγιοποιήσεις στις αυξήσεις των δημοσίων και πλέον θα δίνονται με βάση νέες προδιαγραφές και όχι σε τακτικά χρονικά διαστήματα ανεξαρτήτως οικονομικών συνθηκών και προσωπικής απόδοσης.

Στόχος της νέας ρύθμισης είναι οι Αυξήσεις, Αυτόματη Τιμαριθμική Αναπροσαρμογή (ΑΤΑ), τυχόν γενικές αυξήσεις, ο αριθμός των δημόσιων, να συμβαδίζουν με τα έσοδα του κράτους όπως αυτά διαμορφώνονται στο Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν, σε ένα νέο πλαίσιο ώστε το κρατικό μισθολόγιο και πορεία της πραγματικής οικονομίας να έχουν άμεση σχέση χωρίς να παρεκκλίνουν του αρχικού στόχου.

Αξιωματούχοι του υπουργείου Οικονομικών αναφέρουν ότι είναι «νομοσχέδιο στρατηγικής σημασίας», και οι τεχνοκράτες του ΔΝΤ θεωρούν ότι ανάλογο σχέδιο απαιτείται να εφαρμοστεί και σε άλλες χώρες. Ο σχετικός ευρωπαϊκός κανονισμός αναφέρει πως ο ετήσιος ρυθμός αύξησης των εξόδων του κρατικού προϋπολογισμού δεν πρέπει να υπερβαίνει το μεσοπρόθεσμο ρυθμό αύξησης του δυνητικού ΑΕΠ.

2. ΠΡΟΑΓΩΓΕΣ ΣΤΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

«Ο περί Αξιολόγησης Υποψηφίων για Προαγωγή, Διατμηματική Προαγωγή και Πρώτο Διορισμό και Προαγωγή στη Δημόσια Υπηρεσία Νόμος του 2015».

Η νέα νομοθεσία εισάγει νέες διατάξεις για την αξιολόγηση και επιλογή υποψηφίων από την ΕΔΥ σε θέσεις ανέλιξης του δημοσίου τομέα. Το νέο αυτό σύστημα για τις προαγωγές στις κλίμακες Α11 και Α13 προνοεί τη διατμηματική προαγωγή και πρώτου διορισμού και προαγωγής, καθώς και γραπτές εξετάσεις για την πλήρωση των δυο τελευταίων κατηγοριών θέσεων.

Η νέα αυτή διάταξη προνοεί την διεξαγωγή δύο διαφορετικών επιπέδων εξετάσεων το τελευταίο τετράμηνο κάθε έτους. Μια για την πλήρωση θέσεων διατμηματικής προαγωγής και μια για την πλήρωση θέσεων πρώτου διορισμού και προαγωγής για την επόμενη χρονιά.

Η γραπτή εξέταση θα τυγχάνει καθοριστικής σημασίας και δεν θα υποσκελίζει άλλη εξέταση για την επιλογή υποψηφίων. Πρώτον γιατί στο επόμενο στάδιο της διαδικασίας θα προχωράει τριπλάσιος αριθμός υποψηφίων για κάθε κενή θέση που δημοσιεύτηκε με βάση τη σειρά επιτυχίας στη γραπτή εξέταση και δεύτερον γιατί η γραπτή εξέταση θα έχει πλέον ιδιαίτερη βαρύτητα στη συνολική αξιολόγηση. Επίσης, εισάγονται κριτήρια με μοριοδότηση, δηλαδή ο υποψήφιος θα γνωρίζει από πριν πόσο μετρά η γραπτή εξέταση και πόσο η προφορική. Τέλος, το σύστημα θα είναι συνδεδεμένο με το σύστημα αξιολόγησης, ώστε κάποιος που δεν βαθμολογήθηκε ικανοποιητικά να μην δικαιούται προαγωγή. Κατ' επέκταση, η σύσταση του

προϊστάμενου θα έχει ιδιαίτερη βαρύτητα.

Όσον αφορά την κλίμακα Α13, (θέσεις Προϊστάμενων Τμημάτων, περιλαμβανομένων γενικών διευθυντών) με τη νέα νομοθεσία διευρύνονται τα σχέδια υπηρεσίας και μπορεί να τη διεκδικήσει μεγαλύτερος αριθμός προσωπικού σε σχέση με σήμερα.

Επίσης, εισάγονται ειδικές εξετάσεις και κέντρα αξιολόγησης, στα οποία οι υποψήφιοι έχουν να διαχειριστούν ένα case study, πχ πως θα αντιδράσουν αν κάποιος κλαίει μπροστά τους.

3. ΚΑΤΑΡΓΗΣΗ ΠΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΕΞΕΤΑΣΗΣ

«Ο περί Αξιολόγησης Υποψηφίων για Διορισμό στη Δημόσια Υπηρεσία (Τροποποιητικός) Νόμος του 2015»

Το νομοσχέδιο έχει ως στόχο να καταργήσει τις προφορικές εξετάσεις για θέσεις χαμηλότερες της κλίμακας Α7.

Αφορά θέσεις που απαιτούνται συγκεκριμένα προσόντα όπως απολυτήριο σχολής μέσης εκπαίδευσης ή δίπλωμα τριετούς μεταλυκειακού κύκλου σπουδών ως βασικό προσόν.

Η ρύθμιση αυτή απλοποιεί και μειώνει το κόστος και επίσπευσης της διαδικασίας πλήρωσης των θέσεων

Υπάρχει πιθανότητα οι Προφορικές εξετάσεις να γίνονται μόνο κατ' εξαίρεση και νοουμένου ότι συντρέχουν ειδικοί λόγοι από την ΕΔΥ που δικαιολογούν κάτι τέτοιο.

4. ΝΕΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

«Οι περί Δημόσιας Υπηρεσίας (Αξιολόγηση Υπαλλήλων) Κανονισμοί του 2015» Εισάγεται νέο σύστημα αξιολόγησης της απόδοσης των δημοσίων υπαλλήλων, το οποίο συνδέεται με την υπηρεσιακή ανέλιξη τους σε θέσεις προαγωγής και διατμηματικής προαγωγής, με στόχο την ανάπτυξη και βελτίωση της απόδοσής τους. Οι υπάλληλοι θα αξιολογούνται ετησίως για να γνωρίζουν πόσο καλά τα πήγαν σε σχέση με τους στόχους που είχαν τεθεί, και τυχόν ελλείψεις και κενά που παρατηρήθηκαν να βελτιωθούν μέσω διαφόρων τρόπων για το καλό της υπηρεσίας.

- Οι δημόσιοι υπάλληλοι θα αξιολογούνται πάνω σε αριθμό κριτηρίων και ικανοτήτων και θα κρίνεται η καταλληλότητα τους για θέσεις ανέλιξης. Περαιτέρω, εισάγεται καθοδηγητικός μηχανισμός ποσοστώσεων (guided distribution), για να αποφευχθεί το τυπικό «άριστος». Να θυμίσουμε ότι βάση του δεύτερου νομοσχεδίου, η αξιολόγηση των υπαλλήλων θεωρείται κριτήριο για την επιλογή τους σε θέσεις προαγωγής και διατμηματικής προαγωγής.

5. ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΕΔΥ

«Ο περί Δημόσιας Υπηρεσίας (Τροποποιητικός) Νόμος του 2015» Οι αρμοδιότητες για τα πιο πάνω αναλαμβάνονται από την ΕΔΥ, δηλαδή η ορθή εφαρμογή τους, αξιολόγησης της απόδοσης των δημοσίων υπαλλήλων, της

δημοσιοποίησης στην Ετήσια Έκθεσή των σχετικών στατιστικών στοιχείων, το νομικό πλαίσιο και τις αρχές που διέπουν την επιλογή προσωπικού. Τέλος, μια νέα κατηγορία θέσης με σκοπό την ενθάρρυνση της κινητικότητας των δημόσιων υπαλλήλων για τις θέσεις κλίμακας Α13, τις οποίες θα μπορούν πλέον να διεκδικούν δημόσιοι υπάλληλοι που υπηρετούν οπουδήποτε στη δημόσια υπηρεσία, νοουμένου ότι κατέχουν τα απαιτούμενα προσόντα και πείρα.

(Προεδρία – Μονάδα Διοικητικής Μεταρρύθμισης /Ανακοινώσεις/Νέα-Μεταρρύθμιση Δημόσιας Υπηρεσίας)

6.ΕΝΑΛΛΑΞΙΜΟΤΗΤΑ

«Ο περί απόσπασης υπαλλήλων της Δημόσιας Υπηρεσίας και των Οργανισμών Δημοσίου Δικαίου Νόμος του 2015»

Η εναλλαξιμότητα των δημοσίων υπαλλήλων που μπορεί να προκύψει λόγω των μεταβολών σε υπηρεσιακές ανάγκες, με την ψήφιση της τροποποίησης του νόμου και μετά από την απόφαση της ΕΔΥ Η απόσπαση θα γίνεται κατόπιν εισήγησης του υπουργού Οικονομικών και η διάρκειά της θα είναι μέχρι τρία χρόνια με δυνατότητα ανανέωσης.

7.ΑΣΤΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ

«Ο περί Δημόσιας Υπηρεσίας (τροποποιητικός) Νόμος του 2015» Το νομοσχέδιο αποσκοπεί στην υιοθέτηση αυστηρότερων προνοιών όσον αφορά την αστική ευθύνη των δημοσίων υπαλλήλων για περιστατικά παραβίασης των κανονισμών χρηστής διοίκησης και διαφάνειας, που ζημιώνουν το δημόσιο όφελος και εμπλέκονται σε πράξεις διαφθοράς με σκοπό η εφαρμογή του να είναι πρακτικότερη, αποτελεσματικότερη και να ενισχύεται η διαφάνεια. Η απόφαση για την ευθύνη του υπαλλήλου θα λαμβάνεται από τον Γενικό Εισαγγελέα αντί τον υπουργό Οικονομικών. Τέλος, σε περίπτωση καθυστέρησης αναφοράς του αδικήματος από τον προϊστάμενο την ευθύνη την έχει αυτός.

Μεταρρύθμιση της Διαχείρισης των Δημοσίων Οικονομικών

Η μεταρρύθμιση στη διαχείριση των Δημοσίων Οικονομικών βασίζεται σε Διεθνής πρακτικές και την ετοιμασία του προϋπολογισμού στη βάση δραστηριοτήτων που θα αποτελούνται από τα στρατηγικά σχέδια των υπουργείων και θα αξιολογούνται με προκαθορισμένους δείκτες απόδοσης. Οι

μεταρρυθμίσεις αυτές θα υλοποιηθούν σταδιακά και θα τεθούν σε πλήρη εφαρμογή με την ανάλογη μηχανογραφική υποστήριξη του νέου συστήματος.

Με βάση το νόμο περί της Δημοσιονομικής Ευθύνης και του Δημοσιονομικού Πλαισίου Νόμος του 2014 (Ν.20(I) /2014) θεσμοθετήθηκε το τριετές Μεσοπρόθεσμο Δημοσιονομικό Πλαίσιο (ΜΔΠ) το οποίο θέτει δεσμευτικές οροφές τόσο για το κρατικό προϋπολογισμό όσο και τους προϋπολογισμούς των Υπουργείων με την λειτουργία του Δημοσιονομικού Συμβουλίου.

Μεταρρύθμιση του Συστήματος Υγείας

Μέσα στο 2016 θα ολοκληρωθεί η οικονομική και διοικητική αυτονόμηση των κρατικών νοσηλευτηρίων

Μεταρρύθμιση Κοινωνικής Πολιτικής

Εφαρμογή του Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος

Προγράμματα για άνεργους και νέους πτυχιούχους

Αποκρατικοποιήσεις

Βελτίωση της αποδοτικότητας και ανταγωνιστικότητας των κρατικών και ημικρατικών οργανισμών με στόχο την αποκρατικοποίηση τους .

Μέχρι σήμερα, το Υπουργικό Συμβούλιο έχει κηρύξει τους πιο κάτω Δημόσιους οργανισμούς/περιουσιακά στοιχεία ως φορείς / περιουσιακά στοιχεία υποκείμενα σε αποκρατικοποίηση:

1. Αρχή Τηλεπικοινωνιών Κύπρου
2. Λιμάνι Λεμεσού
3. Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου
4. Αρχή Κρατικών εκθέσεων
5. Κυπριακή Εταιρεία Αποθήκευσης Πετρελαιοειδών
6. Λογότυπα και εμπορικά σήματα Κυπριακών Αερογραμμών
7. Κρατικό Λαχείο

8. Συγκεκριμένα Περιουσιακά Στοιχεία Ακίνητης Ιδιοκτησίας της Περιοχής Τροόδους
9. Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου

Υπάρχει διαδικασία σε εξέλιξη για την δημιουργία καζίνο στη Κύπρο με βάση το νόμο περί της λειτουργίας και του Ελέγχου Καζίνου Νόμος του 2015

(Οικονομικές εξελίξεις 2015 και προοπτικές 2016-2018 /Τακτικές Δημοσιεύσεις και παρουσιάσεις/ Υπουργείο Οικονομικών 2015, σελ 27)

3.4 Αξιοποίηση πηγών ρευστότητας για την οικονομία και προώθηση των επενδύσεων

Η επιφυλακτικότητα των Τραπεζών στην πιστωτική επέκταση που ήταν συνηθισμένες προ κρίσης και η περιορισμένη δυνατότητα δανεισμού από τις εγχώριες Τράπεζες έδωσε την δυνατότητα στο κράτος να απορρόφησει στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό των διαθέσιμων κονδυλίων από τα διαρθρωτικά ταμεία, την επέκταση του δικτύου των χωρών που υπάρχουν συμφωνίες αποφυγής διπλής φορολογίας και σε επενδύσεις στο τομέα της ενέργειας.

Περαιτέρω χρηματοδότηση μπορεί να είναι διαθέσιμη από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων και την Ευρωπαϊκή Τράπεζα για την Ανασυγκρότηση και την Ανάπτυξη (EBRD) της οποίας ένας από τους στόχους είναι να βοηθήσει στην αναδιάρθρωση των επιχειρήσεων και την παροχή χρηματοδότησης για τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις.

Τους τελευταίους 9 μήνες, στα πλαίσια της συνεργασίας του κράτους με την ΕΤΕπ, έχουν προωθηθεί 3 σχέδια για στήριξη των Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων (ΜΜΕ) στην Κύπρο:

1. Συμφωνία δανείου ύψους €100 εκ. για χρηματοδότηση της εγκαθίδρυσης του Ταμείου Επιχειρηματικότητας.
2. Η έγκριση του μηχανισμού ύψους €150 εκ. για την Ενίσχυση της Χρηματοδότησης του Εξωτερικού Εμπορίου (Trade Finance Facility) για στήριξη των κυπριακών ΜΜΕ που έχουν διεθνή εμπορικό προσανατολισμό.
3. Σχέδιο παραχώρησης κυβερνητικών εγγυήσεων ύψους €300 εκ. προς τις Κυπριακές τράπεζες για σύναψη δάνειων από την ΕΤΕπ για χρηματοδότηση ΜΜΕ στην Κύπρο.

Στα πλαίσια ενδυνάμωσης των επενδύσεων μέσω παροχής μεγαλύτερης ρευστότητας στην εγχώρια αγορά, υπάρχουν πλάνα και ενέργειες για δημιουργία χρηματοδοτικού οργανισμού στην Κύπρο. Ο οργανισμός αυτός προσελκύει κεφάλαια κυρίως από μεγάλους οργανισμούς για να μπορεί να τα διοχετεύει ακολούθως σε μικρό μεσαίες επιχειρήσεις και σε συγκεκριμένους τομείς μέσω τραπεζικών ιδρυμάτων με ευνοϊκούς όρους.

Το Υπουργείο Οικονομικών έθεσε σε προτεραιότητα την σύναψη συμβάσεων Αποφυγής διπλής Φορολογίας (ΣΑΔΦ), έχοντας υπόψη, την ύψιστη οικονομική και πολιτική σημασία τους και συμμετέχει ενεργά τόσο στην Διαπραγμάτευση όσο και στην προώθηση νέων ή και τροποποίηση υφιστάμενων ΣΑΔΦ μεταξύ Κύπρου και Άλλων Χωρών. Οι ΣΑΔΦ θα συμβάλουν περαιτέρω στην ανάπτυξη των εμπορικών και οικονομικών σχέσεων της Κύπρου με άλλες χώρες.

Συνολικά η Κυπριακή Δημοκρατία έχει υπογραμμένες 54 ΣΑΔΦ.

Το Φεβρουάριο του 2014 συστάθηκε ένα Ταμείο Πόρων με την έκδοση του νόμου για το δημοσιονομικό πλαίσιο στο Τομέα της ενέργειας που θα προσδιοριστούν οι λεπτομέρειες του σε εκτελεστική νομοθεσία του νόμου περί της Δημοσιονομικής Ευθύνης και του Δημοσιονομικού Πλαισίου.

Μεταρρυθμίσεις στις αγορές αγαθών και υπηρεσιών έχει επιτευχθεί στον τομέα αυτό με τη ψήφιση των αναγκαίων τροποποιήσεων στη νομοθεσία για συγκεκριμένους τομείς υπηρεσιών (κατασκευές, ταξίδια, υπηρεσίες ενοικίασης αυτοκινήτων και ταξιδιωτικά γραφεία, συντηρήσεις ανελκυστήρων/κυλιόμενων σκαλών), όπως απαιτείται βάσει της οδηγίας για τις υπηρεσίες (2006/123/ΕΕ), με στόχο να εξαλειφθούν τα αδικαιολόγητα εμπόδια στις αγορές υπηρεσιών, ιδίως αυτά που συνδέονται με τα νομοθετικώς κατοχυρωμένα επαγγέλματα.

Προγράμματα για άνεργους και νέους πτυχιούχους, συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και ο σχεδιασμός και εφαρμογή του Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος στα πλαίσια ενός συστήματος κοινωνικής πρόνοιας που θα προστατεύει αυτούς που το έχουν ανάγκη θα διατηρήσει την κοινωνική συνοχή στο νέο σύγχρονο κράτος σε ψηλά επίπεδα. (ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ 2015 ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ 2016-2018 Υπουργείο Οικονομικών Σεπτέμβριος 2014 σελ 30)

Κεφάλαιο 4

Βασιλεία III

4.1 Αναγκαιότητα της υιοθέτησης της « ΒΑΣΙΛΕΙΑ III » και η προέλευση της μέσα από πολλές αιτίες και δικαιολογητικές βάσεις.

Το ΔΝΤ σημειώνει ότι η διεθνής οικονομική κρίση μεταδόθηκε μέσω συγκεκριμένων μηχανισμών από μια αναλογικά μικρή αγορά. Πρόκειται για ένα γεγονός που είχε διαδοχικές αρνητικές επιπτώσεις στην παγκόσμια οικονομία.

Όταν μια μεγάλη τράπεζα παρουσιάζει πρόβλημα στο ενεργητικό της σύμφωνα με τους κανόνες της κεφαλαιακής επάρκειας είτε θα πρέπει να αυξήσει τα ίδια κεφάλαια της ή να συρρικνώσει το ενεργητικό της με συνέπεια την πιστωτική της περιοριστική πολιτική και την πτώση της τιμής των αξιών για να προστατεύσει τους μετόχους και τους υπόλοιπους δανειστές μέσα από μια αύξηση κεφαλαίου. Η πιστωτική συρρίκνωση και η πτώση της τιμής των αξιών προκαλεί τη μετάδοση της κρίσης στην πραγματική οικονομία και στο υπόλοιπο τραπεζικό σύστημα.

Η αρχική κρίση ξεκίνησε όταν η αξία χρέους των τιτλοποιημένων ενυπόθηκων δανείων μειωμένης εξασφάλισης έφτανε τα 900 δις. Δολ. το 2007 που αντιπροσώπευε το 7% της συνολικής αξίας του χρέους γεγονός που μετάδωσε την κρίση σε όλη την παγκόσμια οικονομία. Το αποτέλεσμα της πιο πάνω κατάστασης ήταν οι κεφαλαιακές ανάγκες των τραπεζών να έχουν αυξηθεί οδηγώντας στη συρρίκνωση του ισολογισμού με άμεση επιβάρυνση στην οικονομική δραστηριότητα και η συστημικότητα μιας τράπεζας με βάση τα πρόσφατα φαινόμενα μετάδοσης της κρίσης με τις μεγαλύτερες αιτίες μεταδόσεις στις τράπεζες με τους μεγαλύτερους ισολογισμούς. (Π.Κ.Αβραμίδη και Ν.Γ.Τραυλό ΤΑΣΕΙΣ 2013, σελ 129-133)

Οι πηγές της «ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ III» πηγάζουν από δύο εκθέσεις που υιοθέτησε και δημοσίευσε η Επιτροπή της Βασιλείας για την Τραπεζική Εποπτεία στις 16 Δεκεμβρίου του 2010 , μετά από εκτενές διαβουλεύσεις, μεσούσης της κρίσης μεταξύ του 2007 - 2009 με τους πιο κάτω τίτλους:

1. Basel III: A global regulatory framework for more resilient banks and banking systems
2. Basel III: International framework for liquidity risk measurement, standards and monitoring

4.2 Τα αίτια της πρόσφατης διεθνούς χρηματοπιστωτικής κρίσης και οι λόγοι αναθεώρησης του εποπτικού πλαισίου:

Παρόλο που στα περισσότερα κράτη που αντιμετώπισαν την κρίση στο τραπεζικό σύστημα η «Βασιλεία II» εφαρμοζόταν και η κεφαλαιακή επάρκεια των τραπεζών ήταν επαρκής εντούτοις οι κανονισμοί αυτοί δεν ήταν αρκετοί να αντιμετωπίσουν και να

προλάβουν την επερχόμενη κρίση γιατί είχαν συνδράμει πολλοί παράγοντες για τους οποίους δεν υπήρχαν μέτρα και οδηγίες και τρόποι με βάση τα υφιστάμενα πρότυπα..

Η Επιτροπή της Βασιλείας επισημαίνει ότι η υπερβολική μόχλευση των τραπεζών κυρίως μέσα από την υπερβολική τιτλοποίηση απαιτήσεων σταδιακά μείωνε την κεφαλαιακή επάρκεια τους.

Ταυτόχρονα υπήρχαν χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί που δεν είχαν τα απαιτούμενα αποθέματα ρευστότητας και άλλοι που δεν διαχειρίστηκαν σωστά την ρευστότητα τους. Επίσης μέχρι την κρίση η χρηματοδότηση των τραπεζών γινόταν από τις αγορές δανειακών κεφαλαίων και τη διατραπεζική αγορά με χαμηλό κόστος . Η ξαφνική μείωση της διαθεσιμότητας ρευστού τις ανάγκασε να δανειστούν από τις Εθνικές Κεντρικές Τράπεζες γεγονός που ανάγκασε τις Κεντρικές Τράπεζες να υιοθετήσουν μη συμβατικά νομισματικά μέτρα. (unconventional monetary policies)

Η πρόσφατη κρίση έγινε εντονότερη τόσο στην χρονική της διάσταση όσο και στην διατομεακή για λόγους που δεν υπήρχαν οι πρόνοιες να αποφευχθούν μέσα από το μέχρι τότε σε ισχύ κανονιστικό πλαίσιο. Το γεγονός ότι ο υπολογισμός των κεφαλαιακών απαιτήσεων για κάλυψη έναντι του πιστωτικού κινδύνου βασιζόταν σύμφωνα με τα εσωτερικά συστήματα διαβάθμισης κινδύνου των τραπεζών που ήταν σύμφωνα με τις διατάξεις της «Βασιλείας II» αποδείχθηκε ότι ήταν ένας από τους παράγοντες που προωθεί την προκυκλικότητα και δημιουργεί κίνητρο στις τράπεζες να δανείζουν περισσότερα σε περιόδους οικονομικής ανάπτυξης και να συρρικνώνουν την πιστωτική τους επέκταση σε χρονικές περιόδους οικονομικής ύφεσης.

4.3 Συνεπακόλουθα της κρίσης και οι ενέργειες ως επακόλουθο της κρίσης από την Επιτροπή της Βασιλείας

Με βάση τα πιο πάνω πολλές τράπεζες είτε αυτές ήταν μικροί χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί είτε μεγαλύτεροι είτε ακόμη διεθνείς εμβέλειας και συστημικά σημαντικές τράπεζες να αντιμετωπίσουν μεγαλύτερες ζημιές από αυτές που μπορούσαν να απορροφήσουν με αποτέλεσμα:

1. την συρρίκνωση αξίας του ενεργητικού τους για μεγάλο χρονικό διάστημα.
2. συνεχείς ζημιές
3. μείωση των ιδίων κεφαλαίων και περιορισμό στην δανειοδοτική τους πολιτική σε επιχειρήσεις και νοικοκυριά

4.4 ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΟΠΟΥ ΕΝΤΑΣΣΟΝΤΑΙ ΟΙ ΑΛΛΑΓΕΣ ΣΤΗΝ «ΒΑΣΙΛΕΙΑ III»

1. Τροποποιήσεις στην κεφαλαιακή επάρκεια των διεθνών τραπεζών

2. Νέο κανονιστικό πλαίσιο και καινοτόμα στοιχεία σε μικρο-προληπτικό και μακρο προληπτικό επίπεδο για ρυθμιστική παρέμβαση

Ολες οι διατάξεις του νέου κανονιστικού πλαισίου προβλεπόταν να αρχίσει σταδιακά η εφαρμογή του από την 1/1/2013 μέχρι και τη 1/1/2019 σύμφωνα με τον Χρήστο Γκόρτσο και τα στοιχεία του παρόντος άρθρου επικαιροποιημένο μέχρι Μάρτιο του 2011.

1. Στην πρόσφατη κρίση έχουν επηρεαστεί οι δείκτες κεφαλαιακής επάρκειας των τραπεζών από στοιχεία του χαρτοφυλακίου τους εντός και εκτός του ισολογισμού τους όπως έξω-χρηματιστηριακά παράγωγα μέσα, συμφωνίες πώλησης και επαναγοράς και δάνεια για την αγορά κινητών αξιών και θέσεων σε παράγωγα μέσα.

Για αυτούς τους λόγους έχουν προβεί στις πιο κάτω ρυθμίσεις για να περιορίσουν να είναι σε μεγάλο βαθμό ευάλωτη οι δείκτες αυτοί και να περιορίζουν την πιστωτική επέκταση των τραπεζών που οδηγεί σε κατ' επέκταση κρίση στις επιχειρήσεις και νοικοκυριά:

Σύμφωνα με την Βασιλεία III τα βασικά ίδια κεφάλαια των τραπεζών θα αποτελούνται από δύο κατηγορίες στοιχείων:

Τα κύρια στοιχεία & Τα πρόσθετα στοιχεία

Κύρια στοιχεία των βασικών ιδίων κεφαλαίων

Η αξία του πληρωμένου μετοχικού κεφαλαίου σε τράπεζες ανάλογα με τον τύπο της νομικής οντότητας τους σε θέματα κοινών και προνομιούχων μετοχών με ή χωρίς δικαίωμα ψήφου.

Τα αποτελέσματα εις νέον (Profit & Loss a/c) περιλαμβανομένων και των προσωρινών Εμφανή αποθεματικά (disclosed reserves)

Κοινές μετοχές οι οποίες έχουν εκδοθεί από θυγατρικές επιχειρήσεις των τραπεζών που υπάγονται σε εποπτεία και κατέχονται από τρίτα άτομα με μικρό ποσοστό (minority interest)

Η διαφορά από την έκδοση των ανωτέρω κατηγοριών κοινών μετοχών υπέρ το άρτιο.

Πρόσθετα στοιχεία των βασικών ιδίων κεφαλαίων

Στα πρόσθετα στοιχεία των βασικών ιδίων κεφαλαίων των τραπεζών εντάσσονται οι προνομιούχες μετοχές και ομολογιακοί τίτλοι κάτω από ορισμένους όρους

Υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις τίτλοι με τα χαρακτηριστικά που απαιτούνται από το δελτίο τύπου της Βασιλείας της 13^{ης} Ιανουαρίου 2011 και έχουν εκδοθεί από θυγατρικές επιχειρήσεις των τραπεζών και υπάγονται στην ενοποιημένη εποπτεία τους και δεν περιλαμβάνονται στα κύρια στοιχεία των βασικών ιδίων κεφαλαίων.

Η διαφορά από την έκδοση προνομιούχων μετοχών που εντάσσονται στην εν λόγω κατηγορία υπέρ το άρτιο.

Επίσης οι προνομιούχες μετοχές μη καθορισμένης διάρκειας που δεν παρέχουν δικαίωμα σωρευτικού μερίσματος για παρελθούσες χρήσεις εξακολουθούν να εντάσσονται στα βασικά ίδια κεφάλαια των τραπεζών με ποσοτικούς περιορισμούς.

Παύουν να περιλαμβάνονται στα βασικά ίδια κεφάλαια οι καινοτόμοι τίτλοι

Επίσης έχουν προστεθεί οι πιο κάτω διατάξεις :

- Οι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί είναι υπεύθυνοι να αξιολογούν τον πιστωτικό κίνδυνο των ανοιγμάτων τους σύμφωνα με την τυποποιημένη προσέγγιση και να ελέγχουν κατά πόσον οι συντελεστές στάθμισης στους εν λόγω κινδύνους και ανοίγματα είναι σωστοί οι όχι ανεξάρτητα αν υπάρχει πιστοληπτική αξιολόγηση από οίκους αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας (credit rating agencies)
- Οι Εθνικές εποπτικές αρχές αναγνωρίζουν ένα Οίκο Αξιολόγησης Πιστοληπτικής Ικανότητας ως αποδεκτό όταν πληροί συγκεκριμένα κριτήρια λαμβάνοντας ως σημείο αναφοράς τον αναθεωρημένο κώδικα της IOSCO του 2008

ΝΕΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ ΜΙΚΡΟ-ΠΡΟΛΗΠΤΙΚΗΣ ΡΥΠΜΙΣΤΙΚΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ

Συντελεστής μόχλευσης

Το ύψος του οποίου ανέρχεται σε 3% και θα έχει ως αριθμητή τα βασικά ίδια κεφάλαια των τραπεζών σύμφωνα με τον νέο ορισμό και ως παρονομαστή τα ανοίγματα τους εντός και εκτός ισολογισμού βάσει της λογιστικής τους αξίας χωρίς στάθμιση κατά τον κίνδυνο και χωρίς το δικαίωμα συμψηφισμού απαιτήσεων και υποχρεώσεων κατά τον υπολογισμό των κεφαλαιακών απαιτήσεων.

Συντελεστές ρευστότητας (Liquidity ratios)

Υπάρχουν δύο συντελεστές ρευστότητας των τραπεζών. Ο ένας είναι βραχυχρόνιος και ο άλλος είναι μακροχρόνιος.

Ο βραχυχρόνιος συντελεστής κάλυψης ρευστότητας ο οποίος πρέπει να διασφαλίζει την πληρωμή ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων είναι ο λόγος του αποθέματος των υψηλής ποιότητας ρευστοποιήσιμων στοιχείων του ενεργητικού προς το σύνολο των καθαρών ταμειακών εκροών κατά την διάρκεια των επόμενων τριάντα ημερολογιακών ημερών και το αποτέλεσμα του οποίου πρέπει να ισούται ή να είναι μεγαλύτερο του 100%

Ο μακροχρόνιος συντελεστής καθαρής σταθερής χρηματοδότησης διασφαλίζει την αντιμετώπιση του προβλήματος που απορρέει από τον ετεροχρονισμό στην ρευστοποίηση στοιχείων του ενεργητικού και του παθητικού του ισολογισμού των τραπεζών και επιδιώκει την δημιουργία κινήτρων στις τράπεζες να χρησιμοποιούν σταθερές πηγές για την χρηματοδότηση των περιουσιακών τους στοιχείων η διάρκεια των οποίων να υπερβαίνει το ένα έτος. Ο συντελεστής αυτός πρέπει να υπερβαίνει το 100% και ορίζεται ως ο λόγος της διαθέσιμης ποσότητας σταθερής χρηματοδότησης προς την απαιτούμενη ποσότητα σταθερής χρηματοδότησης

Πέντε Εργαλεία παρακολούθησης του κινδύνου ρευστότητας από τις εποπτικές αρχές

1. Τη συμβατική αναντιστοιχία ληκτοτήτων
2. Τη συγκέντρωση της χρηματοδότησης
3. Τα διαθέσιμα μη βεβαρημένα στοιχεία του ενεργητικού
4. Τον συντελεστή κάλυψης ρευστότητας ανά σημαντικό νόμισμα
5. Τα εργαλεία παρακολούθησης εξελίξεων στην αγορά

Τα πιο πάνω εργαλεία πρέπει να χρησιμοποιούνται σε διαρκή βάση.

ΝΕΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ ΜΑΚΡΟ-ΠΡΟΛΗΠΤΙΚΗΣ ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ

Στα πλαίσια της αντιμετώπισης της χρονικής διάστασης του συστημικού κινδύνου οι τράπεζες καλούνται σε περιόδους οικονομικής ανάπτυξης και πιστωτικής επέκτασης, ομαλής λειτουργίας δηλαδή να δημιουργούν «κεφαλαιακό απόθεμα για λόγους συντήρησης», (capital conservation buffer).

Αυτό το απόθεμα ύψους 2,5% του συνόλου των σταθμισμένων στοιχείων του ενεργητικού των τραπεζών θα χρησιμοποιείται για να αποφεύγεται η προσφυγή στα ελάχιστα ίδια κεφάλαια για την απορρόφηση ζημιών. Εφόσον μια τράπεζα κάνει χρήση του αποθέματος αυτού θα πρέπει να περιορίσει την διανομή κερδών ως μέρισμα, επαναγορά ιδίων μετοχών και αυξήσεις σε απολαβές του προσωπικού.

Σε περιόδους με υπερβολική πιστωτική επέκταση, οι αρχές κάθε κράτους θα δίνουν οδηγίες για την ενεργοποίηση της υποχρέωσης αυτής, δημιουργίας αντικυκλικού αποθέματος (countercyclical buffer) από κύρια στοιχεία των βασικών ιδίων κεφαλαίων των τραπεζών.

Το ύψος του αντικυκλικού αποθέματος θα κλιμακώνεται κατά την κρίση των αρμοδίων αρχών από 0% μέχρι και 2,5% του συνόλου των σταθμισμένων στοιχείων του ενεργητικού των τραπεζών.

Γίνετε ειδική μέριμνα για τις διεθνώς δραστηριοποιούμενες τράπεζες να καθορίζετε το απόθεμα με βάση έναν σταθμισμένο μέσο όρο σε σχέση με την συνάρτηση των κινδύνων στις διάφορες χώρες που δραστηριοποιούνται.

Με βάση τις πιο πάνω ρυθμίσεις που απαιτούνται από τις τράπεζες, να σχηματίζουν δυναμικές προβλέψεις (forward-looking provisions) βάσει των αναμενόμενων ζημιών από στοιχεία του χαρτοφυλακίου τους, και να καλύπτονται έναντι της υπερβολικής κυκλικότητας των ελάχιστων κεφαλαιακών απαιτήσεων

Δυστυχώς δεν υπάρχουν ειδικές διατάξεις στη μακρο-προληπτική ρυθμιστική παρέμβαση για την αντιμετώπιση της διακλαδικής διάστασης του συστημικού κινδύνου ωστόσο η Επιτροπή της Βασιλείας υποστηρίζει ότι οι κανόνες για την κάλυψη των τραπεζών έναντι της έκθεσης τους στον πιστωτικό κίνδυνο συμβάλλει θετικά και στην διάσταση του συστημικού κινδύνου.

Η Μακροπροληπτική αρχή της Κύπρου με βάση την τροποποίηση του νόμου της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου τον Ιούνιο του 2014 είναι η Κεντρική Τράπεζα Κύπρου ως το θεσμικό όργανο υπεύθυνο για τον έγκαιρο εντοπισμό και την παρακολούθηση των εξελίξεων και καταστάσεων που θα μπορούσαν να βλάψουν τη σταθερότητα του χρηματοοικονομικού συστήματος(Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου, Ευρωσύστημα, 2015, 8)

Κεφαλαιακό απόθεμα για λόγους συντήρησης

Επιπρόσθετα από τις ελάχιστες κεφαλαιακές απαιτήσεις το νέο κανονιστικό πλαίσιο απαιτεί την δημιουργία κεφαλαιακού αποθέματος για λόγους συντήρησης (capital conservation buffer) που πρέπει να τηρείται σε συνεχή βάση.

Ο λόγος δημιουργίας του είναι για την απορρόφηση ζημιών σε δύσκολους καιρούς και αποφυγή της χρήσης των ιδίων κεφαλαίων για την κάλυψη των ζημιών.

Το απόθεμα αυτό θα δημιουργείται τις περιόδους οικονομικής και πιστωτικής επέκτασης και σε περίπτωση που γίνει χρήση του θα πρέπει να ξανά αποκτηθεί μέσω αποφυγής πληρωμής μερισμάτων στους μετόχους, την επαναγορά ιδίων μετοχών και καταβολής bonuses στο προσωπικό.

Βάση των διατάξεων του Νόμου που ρυθμίζει τη Μακροπροληπτική Εποπτεία των Ιδρυμάτων στη Κύπρο που τέθηκε σε ισχύ την 1^η Ιανουαρίου 2016, η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου έχει οριστεί η αρμόζουσα αρχή για την ευθύνη τήρησης της εφαρμογής της μακροπροληπτικής πολιτικής

Η Κύπρος είναι μια από τις χώρες της ζώνης του ευρώ των οποίων το τραπεζικό σύστημα έχει ψηλό βαθμό συγκέντρωσης (concentrated banking system) , δηλαδή οι πέντε μεγαλύτερες τράπεζες κατά την 31^η Δεκεμβρίου του 2015 έχουν άθροισμα των στοιχείων του ενεργητικού των που αποτελούσε το 84% του συνόλου των στοιχείων ενεργητικού του όλου τραπεζικού συστήματος της χώρας.

Ακολουθώντας τις πρόνοιες του εν λόγω Νόμου και τις σχετικές κατευθυντήριες γραμμές της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών, η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου προσδιόρισε στις 30 Δεκεμβρίου 2015 τα ακόλουθα τραπεζικά ιδρύματα ως ιδρύματα Παγκόσμια Συστημικά Σημαντικά Ιδρύματα (Globally Systemically Important Institutions – G-SII)

1. Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρεία Λτδ
2. Ελληνική Τράπεζα Δημόσια Εταιρεία Λτδ
3. RCB Bank Ltd
4. Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα Λτδ και τα συνδεδόμενα με αυτή Σθνεργατικά Πιστωτικά ιδρύματα
5. Eurobank Cyprus Ltd και
6. Alpha Bank Cyprus Ltd

Με βάση το χαμηλό επίπεδο χορήγησης νέων δανείων από τις Τράπεζες η Κεντρική Τράπεζα αποφάσισε όπως το απόθεμα ασφαλείας τεθεί σταδιακά σε ισχύ από το 2019 και σε περίοδο τεσσάρων ετών. (Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου, Ευρωσύστημα, 2015, 9, 10)

Αντικυκλικό Κεφαλαιακό Απόθεμα (Countercyclical Capital Buffer rate)

Εφόσον υπάρχει υπερβολική πιστωτική επέκταση οι αρμόδιες αρχές οφείλουν να εντοπίζουν ένα τέτοιο αποτέλεσμα και να ενεργοποιούν την υποχρέωση απαίτησης δημιουργίας του αντικυκλικού αποθέματος.

Το ύψος του αντικυκλικού κεφαλαιακού αποθέματος θα κυμαίνεται από 0,5% μέχρι 2,5% του συνόλου των σταθμισμένων κεφαλαίων του ενεργητικού των Τραπεζών και θα απαιτείται ειδική ρύθμιση του για τράπεζες που δραστηριοποιούνται μέσω θυγατρικών σε άλλα κράτη

Στην Κύπρο καθώς διανύουμε περίοδο χαμηλής οικονομικής δραστηριότητας το αντικυκλικό κεφαλαιακό απόθεμα ασφαλείας για το πρώτο και το δεύτερο τρίμηνο του 2016 καθορίστηκε στο 0%. Το ποσοστό αυτό τεκμηριώνεται μέσω της μεθοδολογίας υπολογισμού του ανακυκλικού κεφαλαιακού αποθέματος ασφάλειας της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου που ακολουθεί την Σύσταση , ΕΣΣΚ/2014/1 του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Συστημικού κινδύνου . (ΕΣΣΚ) (Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου, Ευρωσύστημα, 2015, 10,11)

Αξιολόγηση

Η εφαρμογή των κανόνων που απαιτούνται να εφαρμοστούν μέχρι το 2019 απαιτούν επιπλέον κόστος εφαρμογής από τις τράπεζες και δεν είναι εφικτό να τεθούν σε εφαρμογή από τις τράπεζες από κοινού άμεσα παρά σταδιακά γεγονός που θα σημαίνει ότι για ένα μεγάλο χρονικό διάστημα θα υπάρχει ανομοιομορφία.

Επίσης, το γεγονός ότι το τραπεζικό περιβάλλον είναι σε φάση καινοτόμων αλλαγών και η υιοθέτηση των αλλαγών είναι στη διακριτική ευχέρεια των εθνικών τραπεζών είναι σχεδόν βέβαιο ότι θα υπάρχει ένα περιβάλλον ασάφειας.

Η Βασιλεία III είναι μια από τις δέσμες μέτρων ρυθμιστικής παρέμβασης και θωράκισης του τραπεζικού συστήματος στα πλαίσια αντιμετώπισης μιας νέας κρίσης. Μέσα από όλες αυτές τις αλλαγές της υπερβολικής ρυθμιστικής παρέμβασης το τραπεζικό περιβάλλον θα περιοριστεί αρκετά και οι αποδόσεις των ιδίων κεφαλαίων θα είναι

αισθητά χαμηλότερες και τα περιθώρια κερδοφορίας μικρά. Οι Τράπεζες θα οδηγηθούν σε μετακύλισμα του κόστους στους πελάτες τους και σε περικοπές του λειτουργικού κόστους

Με βάση τα πιο πάνω υπάρχει ο κίνδυνος οι τράπεζες να μην είναι σε θέση να δανείσουν όσα η οικονομική δραστηριότητα έχει ανάγκη σε περιόδους οικονομικής ανάπτυξης ή ύφεσης.

Η άντληση από τις αγορές τεραστίων ποσών ιδίων κεφαλαίων μέχρι το 2019 θα τις φέρει σε ανταγωνιστική μειονεκτική θέση προς τις επιχειρήσεις άλλων κλάδων της οικονομίας.

Όσες Τράπεζες δεν θα μπορέσουν να αντλήσουν κεφάλαια από τις αγορές θα αναγκαστούν να περιορίσουν την δανειοδοτική τους πολιτική.

Το κόστος εφαρμογής του σχεδίου της Βασιλείας III μπορεί να οδηγήσει σε δημιουργία άλλων επιχειρήσεων που οι τράπεζες θα μεταφέρουν τμήματα τους για να αποφύγουν το έλεγχο μέσα από το ρυθμιστικό πλαίσιο της Βασιλείας III το καλούμενο « shadow banking system » ή την μεταφορά τμημάτων σε κράτη με χαλαρό ρυθμιστικό πλαίσιο.

Οι χρηματοπιστωτικές καινοτομίες ενδέχεται να εκθέσουν τις τράπεζες σε μια νέα κρίση γεγονόσ που καθιστά την επαγρύπνηση αρχών να θωρακίζουν και συνεχώς να αναβαθμίζουν το κανονιστικό πλαίσιο μέσα από τις εξελίξεις που παρατηρούνται.

Εν κατακλείδι, το γεγονός ότι οι κανόνες που διέπονται στην Βασιλεία III δεν κατοχυρώνονται νομικά αλλά επαφίεται στη διακριτική ευχέρεια των εθνικών αρχών σε πιο βαθμό θα υιοθετήσουν τις αλλαγές για να μην προκύψει ανταγωνιστικό μειονέκτημα ή πλεονέκτημα. Υπάρχει ιστορικό προηγούμενο από τις ΗΠΑ όπου δεν έχουν ενσωματώσει στο εσωτερικό του δίκαιο τις σχετικές διατάξεις.

Κεφάλαιο 5

Επίλογος – Συμπέρασμα

Οι μεταρρυθμίσεις στο δημόσιο τομέα, οι νέοι τροποποιητικοί νόμοι καθώς κι οι νέοι νόμοι και η αναγκαιότητα υιοθέτησης της Βασιλείας ΙΙΙ επηρεάζουν και μπορούν να καλυτερεύσουν την οικονομία μας προς το καλύτερο.

Μου κάνει μεγάλη εντύπωση ότι υπάρχει διάχυτη η εντύπωση ότι για την κρίση στην Κύπρο φταίνει μόνο οι Τράπεζες, οι παραλείψεις, τα λάθη των τραπεζιτών και συνεργατιστών, ο προσανατολισμός των τραπεζιτών σε προσωπικές επιτυχίες, το εύκολο και γρήγορο χρήμα. Σημασία έχει για μένα να κοιτάξουμε τις αιτίες που έχουν οδηγήσει την χώρα μας σε μνημόνιο για να αποφύγουμε με το τρόπο αυτό ένα καινούργιο μνημόνιο σε 3, 5 ή 10 χρόνια.

Η κρίση στην χώρα μας δυστυχώς μας βρήκε για τους πιο κάτω λόγους, λόγοι που αναφέρονται ήδη, ωστόσο τους επαναφέρω για να δώσω έμφαση.

Τα δημοσιονομικά ελλείμματα που αυξάνονταν και συντηρούνταν με την δημιουργία νέων κρατικών δανείων χωρίς πλάνο και σχέδιο αναδιάρθρωσης δεν μπορούσαν να αντέξουν σε σχέση με το ΑΕΠ της χώρας. Αυτή την στιγμή, οι τομείς της παιδείας, υγείας και συντάξεων για τα επόμενα πέντε χρόνια που θα τύχουν διορθωτικών αλλαγών και μεταρρυθμίσεων θα αξιολογήσουν εάν τα δημοσιονομικά θα είναι σε κατάσταση να αντέξουν το κόστος. Στην τελευταία της έκθεση η ανεξάρτητη δημοσιονομική αρχή κρούει τον κώδωνα του κινδύνου για τους δημοσιονομικούς τομείς.

Δεύτερον το πολιτικό-κοινωνικό περιβάλλον και το πελατειακό κράτος στο οποίο λειτούργησαν οι τράπεζες και οι ημικρατικοί οργανισμοί με διορισμούς στα διοικητικά συμβούλια πολιτών προσκείμενων των πολιτικών κομμάτων δεν έχει αλλάξει. Δηλαδή εννοώ ότι δεν υπάρχουν ακόμη τα στοιχεία της διαφάνειας στα οικονομικά των κομμάτων, ανοικτά θέματα εξασφάλισης δικαιωμάτων ιδιοκτησίας, ταχύτητας απονομής και εφαρμογής της δικαιοσύνης, η αναβάθμιση της Επιτροπής Δημόσιας Υπηρεσίας που θα έπρεπε να συνδυαστεί με διορισμούς ανεξάρτητους από κομματικούς μηχανισμούς.

Τρίτον, η Κύπρος θεωρείται μη ανταγωνιστική οικονομία λόγω των υψηλών τιμών σε ηλεκτρική ενέργεια, τηλεπικοινωνίες, συγκοινωνίες και τραπεζικές συναλλαγές. Στηρίζεται το ΑΕΠ της στο τουρισμό ο οποίος είναι ακριβός σε σχέση με γειτονικές χώρες και είναι ένας παράγοντας πολύ επιρρεπής στις εξωτερικές και εσωτερικές συνθήκες. Επίσης η ανταγωνιστικότητα είναι ιδιαίτερα χαμηλή στην παραγωγή γνώσης και καινοτόμων επιχειρήσεων και ιδεών προς εφαρμογή.

Τέταρτον, η γραφειοκρατία στο δημόσιο συνεχίζεται και οι ψηλές αμοιβές των κυβερνητικών υπαλλήλων σε σχέση με την παραγωγικότητα τους έχουν συνεχιστεί.

Η παιδεία, με βάση διεθνείς διαγωνισμούς κατατάσσει την Κύπρο στις τελευταίες θέσεις ενώ τα καλά αποτελέσματα παρατηρούνται σε μαθητές που λαμβάνουν παιδεία από την παραπαιδεία που είναι ένα επιπλέον κόστος στον βεβαρυμμένο οικογενειακό προγραμματισμό. Οι χαμηλοί βαθμοί σε εξετάσεις δεν βοηθούν στην δημιουργία θέσεων εργασίας με ψηλές απολαβές και την ανάπτυξη δεξιοτήτων.

Είναι μεγάλη πρόκληση, οι πιο πάνω αδυναμίες που δημιουργούν και τα δημοσιονομικά ελλείμματα (5.1% του ΑΕΠ το 2014) να διατηρήσουν το ενδιαφέρον των ξένων επενδυτών για την χώρα μας και τους δανειστές μας να συνεχίσουν να μας χρηματοδοτούν.

Με βάση τα πιο πάνω θεωρώ ότι όλοι οι πιο πάνω παράγοντες πρέπει να τύχουν σημαντικών μεταρρυθμίσεων και να επέλθει μια γενική αλλαγή κουλτούρας στην χώρα μας, για να μην κινδυνεύουμε να χρειαστούμε ένα νέο μνημόνιο , ενόσον ζούμε σε ένα εύθραυστο διεθνές οικονομικό περιβάλλον που ξαναχειροτερεύει.

Επιπλέον, η παρατεταμένη και συνεχιζόμενη οικονομική κρίση της Ελλάδας, παρά την αποδυνάμωση των χρηματοοικονομικών δεσμών και εννοώ την αποξένωση των Κυπριακών Τραπεζών στην Ελλάδα από την Κύπρο, τυχόν αρνητικές εξελίξεις στην Ελλάδα θα μπορούσαν να προκαλέσουν ανεπιθύμητες επιπτώσεις στην εμπιστοσύνη προς το οικονομικό περιβάλλον στην Κύπρο.

Η πλήρης συμμόρφωση με το μνημόνιο, της γειτονικής μας χώρας της Ελλάδας, με την οποία υπάρχουν σοβαροί δεσμοί και εμπορικές σχέσεις θα αποκαταστήσουν την εμπιστοσύνη στις προοπτικές της ελληνικής οικονομίας ενώ ταυτόχρονα απαιτείται η εφαρμογή ενός αναπτυξιακού σχεδίου διευκόλυνσης της εγκατάστασης ιδιωτικών επενδύσεων στην Ελλάδα.

Η Κύπρος, μετά την κατάρρευση των τραπεζών και του οικονομικού οικοδομήματος της, τον Μάρτιο του 2013 , με βάση την Έκθεση Χρηματοοικονομικής Σταθερότητας της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου ημερομηνίας 30/09/2015 , εντοπίζονται τα πιο κάτω ευάλωτα σημεία, ως κύριες πηγές κινδύνου για το χρηματοοικονομικό της σύστημα.

1. Η Ποιότητα του δανειακού χαρτοφυλακίου των τραπεζών με το ψηλό ποσοστό των μη εξυπηρετούμενων δανείων εκτιμά τον κίνδυνο σε σταθερό που χρήζει συνεχής βελτίωσης.

Η αποφασιστική και αποτελεσματική εφαρμογή του νέου πλαισίου αφερεγγυότητας αναμένεται να δράση υποβοηθητικά προς την μείωση των μη εξυπηρετούμενων δανείων. Τα μέχρι πρότινος στοιχεία δεν είναι καθόλου ενθαρρυντικά λόγω της μη χρήσης του θεσμού από άτομα και επιχειρήσεις.

2. Ο υπερδανεισμός των μη χρηματοοικονομικών επιχειρήσεων και νοικοκυριών εκτιμάται να είναι σε σταθερή πορεία και αναμένεται η βελτίωση του βασιζόμενη στην λειτουργία του νέου πλαισίου αφερεγγυότητας για αναδιαρθρώσεις του χρέους του ιδιωτικού τομέα.

3. Μειωμένες προοπτικές κερδοφορίας για τις τράπεζες και τις ασφαλιστικές εταιρείες σε ένα περιβάλλον με χαμηλά επιτόκια και χαμηλούς ρυθμούς ανάπτυξης εκτιμά την κατάσταση να περνά μια συνεχόμενη ευπάθεια.

4. Οι τιμές των ακινήτων έχουν φθάσει στο κατώτερο επίπεδο και είναι πιθανόν να υπάρξει ζήτηση από ξένους και ντόπιους ώστε να υπάρξει ανάκαμψη μεσοπρόθεσμα. Ωστόσο δεν είναι εύκολο με βεβαιότητα να εκτιμηθούν οι προοπτικές ανάκαμψης. Ο τομέας των ακινήτων είναι μεγάλης σημασίας τόσο για τα

νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις όσο και για τα χαρτοφυλάκια των τραπεζών που αποτελούνται από τα ενυπόθηκα ακίνητα.

5. Κίνδυνοι χρηματοδότησης των τραπεζών είναι αυξημένοι μετά τα μέτρα που πάρθηκαν για να διασωθούν οι Τράπεζες με ίδια μέσα από τους ανασφάλιστους πιστωτές και τον κλονισμό της εμπιστοσύνης στις Τράπεζες.

Οι τράπεζες εξακολουθούν και δανείζονται από την Κεντρική Τράπεζα και η πρόσβαση σε μια βιώσιμη μεσοπρόθεσμη και μακροπρόθεσμη χρηματοδότηση αποτελεί πρόκληση για αυτές. Το ποσοστό επείγουσας παροχής από €11,4 δις τον Μάρτιο του 2013 έπεσε σε 3.8 δις τον Δεκέμβριο του 2015. Η διατήρηση της εμπιστοσύνης στο τραπεζικό σύστημα και η αύξηση των καταθέσεων είναι μεγάλης σημασίας για την χρηματοοικονομική σταθερότητα.

6.Ο παρατεταμένος περιορισμός της ρευστότητας στο παζάρι και η δυσκολία στην πιστωτική εξάπλωση λόγω της ασθενούς κατάστασης των επιχειρήσεων και νοικοκυριών εκτιμάται ότι θα βελτιωθεί και η σταθερότητα που παρουσιάζεται θα βοηθήσει στις εκροές καταθέσεων παρόλο που έχουν μειωθεί σημαντικά. (Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου,, Ευρωσύστημα, ,8/4/2016, σελ 6,7,)

Εν μέσω γεωπολιτικών προκλήσεων με απρόβλεπτες εξελίξεις και συνέπειες, η σταθεροποίηση και ανάπτυξη της οικονομίας αναδεικνύεται σε ακόμα μεγαλύτερη πρόκληση για την χώρα μας.

Και όλα αυτά όταν η σε εξέλιξη 4^η βιομηχανική επανάσταση αφήνει πίσω τις χώρες που δεν μπορούν να ακολουθήσουν την εξέλιξη αυτή προκαλώντας αδιέξοδα στην απασχόληση χαμηλών εξειδικεύσεων.

Βιβλιογραφία

Ευρωπαϊκή Επιτροπή/Οικονομικές και Χρηματοδοτικές Υποθέσεις/
Δημοσιεύσεις/Νέα και Γεγονότα/Ευρωπαϊκή Ένωση ανταπόκριση στην κρίση/ Πως
προκλήθηκε κρίση και γιατί εξαπλώθηκε;
/http://ec.europa.eu/economy_finance/explained/the_financial_and_economic_crisis
/w....

Ευρωπαϊκή Επιτροπή/Οικονομικές και Χρηματοδοτικές Υποθέσεις/
Δημοσιεύσεις/Νέα και Γεγονότα/Ευρωπαϊκή Ένωση ανταπόκριση στην κρίση/
http://www.centralbank.gov.cy/nqcontent.cfm?a_id=8170 Μέσα Ενημέρωσης &
Εκδόσεις, Παροχή Έκτακτης Ρευστότητας στις δύο μεγάλες κυπριακές τράπεζες, 17 Ιουνίου
2013)

Ευρωπαϊκή Επιτροπή/Οικονομικές και Χρηματοδοτικές Υποθέσεις/
Δημοσιεύσεις/Νέα και Γεγονότα/Ευρωπαϊκή Ένωση ανταπόκριση στην κρίση/
Παροχή βοήθειας σε χώρες που αντιμετωπίζουν δυσκολίες

Ευρωπαϊκή Επιτροπή/Οικονομικές και Χρηματοδοτικές Υποθέσεις/
Δημοσιεύσεις/Νέα και Γεγονότα/Ευρωπαϊκή Ένωση ανταπόκριση στην
κρίση/Απάντηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην κρίση χρέους

Οικονομικές εξελίξεις 2015 και προοπτικές 2016-2018 , Υπουργείο Οικονομικών
2015 <http://www.mof.gov.cy>

PIMCO Europe Ltd , Independent Due Diligence of the Banking System of Cyprus
February 2013

Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου, Ευρωσύστημα/Οδηγός Κώδικας Συμπεριφοράς για
τον χειρισμό Δανειοληπτών που αντιμετωπίζουν οικονομικές δυσκολίες της
Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου, Ιούνιος 2015

.....
Ε.Ε. Παρ. Ι(Ι) Ν. 62(Ι)/2015 Αρ. 4509, 7/5/2015 Ο περί Εταιρειών (Τροποποιητικός) Νόμος
του 2015 εκδίδεται με δημοσίευση στην Επίσημη Εφημερίδα της Κυπριακής
Δημοκρατίας σύμφωνα με το Άρθρο 52 του Συντάγματος. Αριθμός 62(Ι) του 2015,
(497σελ – 561σελ)

Ε.Ε. Παρ. Ι(Ι) Ν. 62(Ι)/2015 Αρ. 4509, 7/5/2015 Ο περί Εταιρειών (Τροποποιητικός) Νόμος
του 2015 εκδίδεται με δημοσίευση στην Επίσημη Εφημερίδα της Κυπριακής
Δημοκρατίας σύμφωνα με το Άρθρο 52 του Συντάγματος. Αριθμός 62(Ι) του 2015,
(562σελ – 623σελ)

Ε.Ε. Παρ. Ι(Ι) Ν. 62(Ι)/2015 Αρ. 4509, 7/5/2015 Ο περί πτώχευσης τροποποιητικός νόμος
του 2015 εκδίδεται με δημοσίευση στην Επίσημη Εφημερίδα της Κυπριακής
Δημοκρατίας σύμφωνα με το Άρθρο 52 του Συντάγματος. Αριθμός 62(Ι) του 2015,
(438σελ – 496σελ)

Ε.Ε. Παρ. Ι(Ι) Ν. 62(Ι)/2015 Αρ. 4509, 7/5/2015 Ο περί αφερεγγυότητας Φυσικών Προσώπων (Προσωπικά σχέδια αποπληρωμής και διάταγμα απαλλαγής οφειλών) του 2015 εκδίδεται με δημοσίευση στην Επίσημη Εφημερίδα της Κυπριακής Δημοκρατίας σύμφωνα με το Άρθρο 52 του Συντάγματος. Αριθμός 62(Ι) του 2015, (649σελ – 838σελ)

Ο περί Καταχρηστικών Ρητρών σε Καταναλωτικές Συμβάσεις (Τροποποιητικός) Νόμος του 2014 εκδίδεται με δημοσίευση στην Επίσημη Εφημερίδα της Κυπριακής Δημοκρατίας σύμφωνα με το Άρθρο 52 του Συντάγματος. Αριθμός 136(Ι) του 2014 ΝΟΜΟΣ ΠΟΥ ΤΡΟΠΟΠΟΙΕΙ ΤΟΥΣ ΠΕΡΙ ΚΑΤΑΧΡΗΣΤΙΚΩΝ ΡΗΤΡΩΝ ΣΕ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΝΟΜΟΥΣ ΤΟΥ 1996 ΕΩΣ 2007 (σελ 939-965)

Ε.Ε. Παρ. Ι(Ι) Ν. 64(Ι)/2015 Αρ. 4509, 7/5/2015 Ο περί συμβούλων αφερεγγυότητας νόμος του 2015 εκδίδεται με δημοσίευση στην Επίσημη Εφημερίδα της Κυπριακής Δημοκρατίας σύμφωνα με το Άρθρο 52 του Συντάγματος. Αριθμός 62(Ι) του 2015, (624σελ)

Ε.Ε. Παρ. Ι(Ι) Αρ. 4460, 9.9.201400 Ο περί Μεταβιβάσεως και Υποθηκείσεως (Τροποποιητικός) Νόμος 143(Ι)2014 εκδίδεται με δημοσίευση στην Επίσημη Εφημερίδα της Κυπριακής Δημοκρατίας σύμφωνα με το Άρθρο 52 του Συντάγματος. Αριθμός 62(Ι) του 2015, (948σελ -965σελ)

Ε.Ε. Παρ. Ι(Ι) Ν.58(Ι)/2015 Αρ. 4509, 7/5/2015 Ο περί προστασίας ορισμένης κατηγορίας εγγυητών νόμος εκδίδεται με δημοσίευση στην Επίσημη Εφημερίδα της Κυπριακής Δημοκρατίας σύμφωνα με το Άρθρο 52 του Συντάγματος. Αριθμός 62(Ι) του 2015, (416σελ – 424σελ)

Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου- Ευρωσύστημα - Πληροφορίες προς τους διατάξεις του κώδικα που πρέπει να γνωρίζουν οι δανειολήπτες – Σημαντικά βήματα που πρέπει να ακολουθεί ένας δανειολήπτης, ο οποίος αντιμετωπίζει οικονομικές δυσκολίες, 17/12/2013 , {<http://www.centralbank.gov.cy/nqcontent.cfm?a id=12953>}
Σαββίδου Σ. 2016 Μάτια και αυτιά πρόληψης. <http://http://www.inbusinessnews.com/inbusiness/news/business/services/sothroylla-savvidoy-matia-kai-aytia-prolhpshts> [6 Απριλίου 2016]

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ 2015 ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ 2016-2018 Υπουργείο Οικονομικών Σεπτέμβριος 2014 σελ 25- 30, <http://www.mof.gov.cy>

Ρυθμιστική Παρέμβαση και Εποπτεία του χρηματοπιστωτικού τομέα - Χρήστος Γκόρτσος – σελ 521- 536 , Μάρτιος 2011

ΤΑΣΕΙΣ / Παναγιώτης Κ. Αβραμίδης, Νικόλαος Γ. Τραυλός 2013/Επιπτώσεις της Βασιλείας ΙΙΙ-----

Πετρίδης Κ. 2016 Τροχάδην για μεταρρύθμιση δημοσίου <http://www.stockwatch.com.cy/nqcontent.cfm?a name=news view&ann id=249545> [16 Μαρτίου 2016]

Οικονομικές εξελίξεις 2015 και προοπτικές 2016-2018 , Υπουργείο Οικονομικών 2015 <http://www.mof.gov.cy/mof/>

Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου, Ευρωσύστημα, 2015, Έκθεση Χρηματοοικονομικής Σταθερότητας, 30/09/ 2015 , <http://www.centralbank.gov.cy/nqcontent.cfm?id=11785>

Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου, Ευρωσύστημα, 2015, Έκθεση Χρηματοοικονομικής Σταθερότητας, 30/09/ 2015 , <http://www.centralbank.gov.cy/nqcontent.cfm?id=11782>